

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΝ

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ · ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΠΑΡΡΕΝ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Β' ΕΤΟΣ 27^ο | ΑΘΗΝΑΙ 1—15 ΙΟΥΝΙΟΥ 1913 | ΑΡΙΘΜΟΣ 1039

ΓΙΑΤΙ ΔΕΝ ΖΗΤΩ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ

Αί σφραζέτες μένονται εις τήν Ἀγγλίαν καί ζητοῦν νά περάσουν διά πυρός καί σιδήρου τοὺς πολιτικούς, οἱ ὅποιοι ἐπιμένουν νά τοὺς ἀρνοῦνται τήν παροχὴν ψήφου. Καί ὄχι μόνον αὐτοὺς. Κάθε ἄνθρωπος ἀστὸς ἢ ἀριστοκράτης, κάθε φιλήσυχος πολίτης, κάθε ἴδρυμα δημόσιον ἢ ἰδιωτικόν, κάθε villa ὠραία ἢ πλουσία, κάθε σημεῖον εἰς τὸ ὅποσον συγκεντρώνεται κόσμος, κάθε ἐταιρία ἢ σωματεῖον μὴ φεμινιστικὸν διατρέχει τὸν κίνδυνον τῆς πυρπολήσεως, τῆς ἀναντιάξεως διὰ δυναμίτιδος, ἐν μιᾷ λέξει τῆς καταστροφῆς. Ἀκόμη καί τὰ ἄλλα εἰς τὰ ἵπποδρόμια δὲν εὐρίσκουν ἔλεος πρὸ τοῦ ἀληθινοῦ ἀφηνιασμοῦ τῶν σφραζέτων, αἱ ὅποιοι ἀκράτητοι, οἰσθηλατημέναι, ρίπτονται εἰς τὴν ἀρένα ὅπως ἐρίπτοντο αἱ παλαιαὶ μάρτυρες τῆς θρησκείας ἀπὸ τοὺς διώκτας τοῦ χριστιανισμοῦ.

Μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι αὐταὶ κατεδιώκοντο καί ἐβασανίζοντο, ἐνῶ ἡ σφραζέτα καταδιώκει, ἀπειλεῖ, βιαιοπραγεῖ καί συγχρόνως εἰς ὑπερτάτην ἐξαψὶν ἀλλοφροσύνης ρίπτεται μόνη τῆς εἰς τὸν θάνατον, ἀπὸ μανίαν, ἀπὸ πόθον νά χύσῃ τὸ αἷμά της, νά κάμῃ θόρυβον, νά δώσῃ τὴν ζωὴν της, τὴν ὁποῖαν δὲν τῆς ζητεῖ κανεὶς.

Καί ἐνῶ ἡ Ἀγγλία τρομοκρατεῖται καί τὰ δικαστήρια καταδικάζουν, ἀλλὰ καί ἀπαλλάσσουν τῆς παινῆς τὰς γυναῖκας αὐτάς, παῦ κάθε

ἡμέραν ταρασσούν τὴν δημοσίαν τάξιν καί ἀναστατόνουν τὸν κόσμον, ἡ Νορβηγία ἤσυχα καί φρόνιμα χωρὶς καμμίαν ἀντίστασιν ἐπεκτείνει τὸν κύκλον τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων, τὰ ὅποια μέχρι σήμερον εἶχε παραχωρήσει μόνον εἰς τὰς εὐπόρους καί μὲ ὠρισμένον ὅρον ἐπιβαρυνένας γυναῖκας.

Ἡ Νορβηγία μὲ τὸν νέον νόμον τῆς καθολικῆς ψήφου εἰς τὰς γυναικας ὑπὸ τοὺς αὐτοὺς μὲ τοὺς ἄνδρας ὅρους, παραδίδει εἰς τὰς γυναικείας χεῖρας τὴν πλειονοψηφίαν τῆς Νορβηγικῆς Βουλῆς, διότι εἶναι γνωστὸν ὅτι αἱ γυναῖκες ἐκεῖ ἐπάνω εἶναι περισσότεραι ἀπὸ τοὺς ἄνδρας καί συνεπῶς διὰ τοῦ ἀριθμοῦ εἶναι ἐνδεχόμενον νά ἐκλέγουν περισσότερας γυναικας βουλευτάς ἀπὸ ἄνδρας.

Ἐξ ἄλλου τὰ τελευταῖα συνέδρια τοῦ Διεθνoῦς Συμβουλίου τῶν γυναικῶν εἰς τὴν Ὀλλανδίαν, τὸ Παρίσι καί τὴν Βουδαπέστην ἐργάζονται χωρὶς θόρυβον καί σκάνδαλα, ἀλλὰ μὲ μετριοπάθειαν, ἡ ὁποία βχθμηδὸν καί κατ' ὀλίγον φέρει πρὸς τὸ μέρος των τὰς ἐπισήμους ἀρχάς, διαδίδει καί γενικεύει τὴν ἰδέαν τῆς ἰσότητος καί εἰς πολλὰ γυναικείας ὑπεροχῆς, ἡ ὁποία ἀνοίγει τὸν δρόμον καί τὴν ἀπόκτησιν τῶν πολιτικῶν δικαιωμάτων.

Ἦδη ὁ πρωθυπουργὸς τῆς Οὐγγαρίας ἐκηρύχθη χωρὶς ἐπιφύλαξιν ὑπὲρ τῶν φεμινιστριῶν τῆς χώρας του, ἐὰν δὲ ληθῆ ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς παλαιότερους χρόνους αἱ πλούσιαι γυναῖκες τῆς Αὐστρίας καί Οὐγγαρίας καί αἱ πυρκαδῆσπαι-

ναι ἔχαιραν δικαίωματα σχεδὸν ἴσα μὲ τοὺς ἄνδρας, φυσικὰ δὲν θὰ βραδύνῃ καὶ ἐδῶ νὰ τεθῆ ἁπλῶς συστηματικώτερα τὸ ζήτημα τῆς παροχῆς ψήφου εἰς τὰς γυναῖκας.

Εἰς τὴν κίνησιν αὐτὴν ἡ Ἑλλάς δὲν ἔλαβεν ἀκόμη ἐπισήμως μέρος, διότι αἱ Ἑλληνίδες δὲν ἐζητήσαμεν ἀκόμη πολιτικὰ δικαίωματα. Διὰ τοῦτο ἤρχισαν νὰ μάς κακίζουσι μερικοὶ ἄνδρες. Ὅχι διότι εἶναι τόσοι προοδευτικοί, ὥστε νὰ ἐννοοῦν τὴν ἀνάγκην αὐτὴν τῆς πολιτικῆς ἰσότητος, καὶ νὰ εἶναι πρόθυμοι νὰ ταχθοῦν παρὰ τὸ πλευρὸν ἐκείνων, ποῦ ἐργάζονται καὶ εἰργάσθησαν διὰ νὰ ἀνοίξουν ἕνα δρόμον εἰς τὴν γυναικείαν δρᾶσιν. Ἄλλ' ἁπλῶς διὰ νὰ ἔχουν ἴσως ἕνα θέμα νέον, ὀλίγον ἐπαναστατικὸν τὸ ὁποῖον νὰ δώσῃ ἀφορμὴν εἰς συζητήσεις, εἰς ἀντεγκλήσεις, εἰς ἐμπαιγμοὺς καὶ σχόλια.

Καὶ φθάνω εἰς τὸ συμπέρασμα αὐτό, διότι ὁσάκις ἔγινε εἴτε δημοσιογραφικῶς, εἴτε καὶ εἰς ἐπισημοτέρους κύκλους ἁπλοῖα προσπάθεια, ὅπως ἀπὸ τὸν στενωπὸν κύκλον τῆς ἡ γυναικεία δρᾶσις ἐπεκταθῆ ἁπλῶς εἰς εὐρύτερους ὁρίζοντας, κανεῖς, μὰ ἀπολύτως κανεῖς, ἐξ ὅσων κρατοῦν εἰς τὸ χέρι τῶν πέναν, τὸ ἔπλον αὐτὸ τῶν ἀγῶνων τῆς προόδου, δὲν ὑπεστήριξεν, ἀλλ' οὔτε ἐνεθάρρυνε τὴν ἰδέαν αὐτὴν.

Δύο καὶ μόνον φορὰς ἦλθαν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Βουλὴν ζητήματα φεμινιστικὰ καὶ ἔταν ἕνας ὑπουργὸς ὅχι φεμινιστής, —διότι ὁ μόνος πολιτευόμενος φεμινιστής εἰς τὴν Ἑλλάδα εἶναι ὁ κ. Δημητρακόπουλος— ἐζήτησεν εἰς τὰ ἐνοριακὰ συμβούλια τὴν ἀντικατάστασιν τοῦ ἀπουσιάζοντος ἐνοριακοῦ συμβούλου συζύγου ἀπὸ τὴν γυναῖκα του, πρᾶγμα τόσο φυσικόν, προκειμένου περὶ τῆς φύσει θρησκευτικότητος τῆς γυναικός, ἡ Βουλὴ ὀλοκλήρως ἐξεργάγει εἰς γέλοισιν καὶ νεώτατος βουλευτῆς ὁ κ. Ν. Σπράτος ἔλαβε τὸν λόγον διὰ νὰ κατακερυνώσῃ τὸν ὑποβελόντα τὴν πρότασιν καὶ νὰ προκαλέσῃ τὰς εἰρωνεῖας ὀλοκλήρου τοῦ βουλευτικοῦ σώματος. Μίαν ἄλλην φορὰν ὁ βουλευτῆς κ. Α. Ζυγομαλάς ὑπέβλεπε πρότασιν νόμου, διὰ τοῦ ὁποῖου οἱ νόθοι υἱοὶ θὰ ἀπελαμβάναν ὡς στρατεύσιμοι τῶν αὐτῶν προνομίων μὲ τοὺς ἐκ τοῦ γάμου, ὅπως δύνανται νὰ παρέχουν τὴν ὑποστήριξιν καὶ συνδρομὴν τῶν εἰς τὴν ἐγκαταλελειμμένην μητέρα των.

Καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περιστασιν, ὅχι μόνον κανεῖς δὲν ἐσυνηγόρησεν ὑπὲρ τοῦ δικαίου, ἀλλὰ καὶ εἰς σχετικὴν ἐκ μέρους μου δημοσιογραφικὴν, ὡς πάντοτε, ὑπεράσπασιν, μοῦ ἐπετέθησαν δι' ἀρθρογραφίας καθε

ἄλλο παρὰ λογικῶς δικαίας καὶ ἐπιδεχομένης συζήτησιν.

Φεμινιστικὰ λοιπὸν ζητήματα ὑπὸ τὴν ἐννοίαν τῆς παροχῆς ψήφου δὲν ἐτέθησαν ἐδῶ ἀκόμη, διότι ἐκεῖ ποῦ ἔχουν πρὸ ἐτῶν τεθῆ παρεσκευάσθη προτῆτερα τὸ ἔδαφος καταλλήλως ὅχι ἐπὶ δέκα καὶ εἴκοσιν ἔτη, ἀλλὰ ἐπὶ γενεὰς ὀλοκλήρους.

Μὲ τὸ νὰ μὴν ἐζητήσαμεν ὅμως ψήφον, δὲν ἔπεται ὅτι καὶ δὲν ἔγινεν ἐργασία προοδευτικὴ, ἐργασία πραγματικῆς χειραφετήσεως τῆς γυναικός ὑπὸ πνεῦμα πολὺ θετικώτερον καὶ οὐσιαστικώτερον τοῦ θορύβου ποῦ προκαλοῦν ἄλλοι αἱ γυναῖκες. Καὶ πρῶτον εἰς τὴν διεθνεῖ κίνησιν τῶν γυναικῶν αἱ Ἑλληνίδες κατέχου μεν ἐπίσημον θέσιν μὲ τὸν ἐθνικὸν μας Σύνδεσμον, διὰ τοῦ ὁποῖου ἡ Ἑλλάς συνδέεται καὶ ἀντιπροσωπεύεται μὲ τὸν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς Λαίδης Aberdeen διεθνεῖ Σύνδεσμον τῶν γυναικῶν. Εἰς τὸν ἐθνικὸν μας σύνδεσμον ἀντιπροσωπεύονται ὅλα περίπου τὰ εἰς Ἀθήνας καὶ Πειραιᾶ γυναικεῖα σωματεῖα ὑπὸ τὴν προεδρίαν τῆς κ. Ἑλένης Γρίβα μὲ συμβούλιον ἐκ τῶν προέδρων καὶ γραμματέων ὄλων τῶν σωματείων. Ἐξ ἄλλου μὲ τὴν Διεθνεῖ κίνησιν τῶν Λυκείων τοῦ κόσμου συνδέεται τὸ Λύκειον τῶν Ἑλληνίδων, τὸ ὁποῖον ἀντιπροσωπεύει τὴν ἀνωτέραν πνευματικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν ζωὴν τῆς Ἑλληνίδος ἀπὸ κοινοῦ μὲ μίαν ὑπερέτερον δρᾶσιν ἐθνικῆς ἀναγεννήσεως.

Πλὴν τῶν συνδέσμων αὐτῶν, οἱ ὅποιοι προϋποθέτουν συνεργασίαν ἐκ παραλλήλου τῶν Ἑλληνίδων μὲ τὰς ἐπιφανεστέρους τοῦ κόσμου γυναῖκας, ἡ ἐδῶ δρᾶσις μας πρὸς προστασίαν εἴτε νομοθετικὴν, εἴτε μορφωτικὴν τῆς γυναικός ἔφερε μέχρι σήμερον θυμασία ἀποτελέσματα. Καὶ νομοθετικῶς μὲν δι' ὑπομνημάτων καὶ προσχεδίων νόμων ὑποβληθέντων πρὸς τὰς κατὰ καιροὺς κυβερνήσεις καὶ κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸ Προεδρεῖον τῆς Βουλῆς παρὰ τοῦ ὑπὸ τὴν Προεδρίαν μου νομοθετικοῦ τμήματος τοῦ ἐθνικοῦ μας συνδέσμου ἔχομεν χωρὶς θόρυβον καὶ ρεκλάμης τὰ ἐξῆς ἀποτελέσματα: Α'). Περιορισμὸν τῆς ἡμερησίας γυναικείας ἐργασίας εἰς τὰ διάφορα ἐργοστάσια μέχρι τῆς 8ης μόνον ἑσπερινῆς. Β'). Νομοθετικὴν προστασίαν τῆς ἐνηλίκου κόρης, θεωρουμένης ἐνηλίκου μόνον κατὰ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας τῆς ἀντὶ τῆς μέχρι τοῦ δωδεκάτου μόνον, μετὰ τὴν ὁποῖαν ἠδύνατο ἀτιμωρητῆ νὰ ἐκμεταλλεύεται τὴν ἀθωότητά καὶ τιμὴν τῆς ὁ πρῶτος, τυχόν, κακοήθης. Γ'). Προστασίαν τοῦ νόμου πρὸς τὰ κορίτσια, τὰ ἐγκαταλειπόμενα

Ἡ α'. Ἑλληνὶς συνθέτις δις Λαμπίρη.

ὑπὸ τῶν μνηστῆρων δι' ἀποζημιώσεων καὶ ποινῶν ἀναλόγων. Τοιαῦτα νομοθετικὰ μέτρα δὲν ἐλήφθησαν ἀκόμη εἰς λαοὺς ὅπου ὁ φεμινισμὸς τῆς ψήφου ἀνθεῖ καὶ ὅπου τόσοι γίνονται θόρυβοι. Ἄλλὰ πλὴν τούτου ἡ δρᾶσις τῶν Ἑλληνίδων ἐν γένει εἰς ὅλα τὰ σημεῖα τῆς ἐργασίας καὶ τῆς προόδου εἶναι τοιαύτη, ὥστε τὰ εὐεργετικὰ τῆς ἀποτελέσματα νὰ εἶναι περισσότερο ἀπὸ καταφανῆ.

Ὡρισμένως δὲ δὲν θὰ περάσῃ πολὺς καιρὸς, καθ' ὃν χωρὶς νὰ ἔχωμεν ψήφον θὰ ἐξσκοῦμεν ἐπὶ τῆς πολιτικῆς ἐπίδρασιν τόσοι εὐεργετικὴν, ὥστε βραχυπρόθεσμα καὶ κατ' ὀλίγον νὰ προετοιμασθῆ τὸ ἔδαφος διὰ πολιτικὴν εὐρύτερους ὁρίζοντας.

Κ. ΠΑΡΡΕΝ

ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Αἱ δις Λαμπίρη, Γεωργῶ καὶ Παλαμᾶ.

Ἡ περίοδος αὐτὴ ἀριθμεῖ τὸν ἕνα μετὰ τὸν ἄλλον τρεῖς γυναικείους θριάμβους εἰς τὴν μουσικὴν ζωὴν τῆς χώρας. Καὶ πρέπει νὰ εἴμεθα υπερήφανοι διὰ τὸ φῶλον μας, διότι ἡ μουσικὴ πρόοδος τῶν γυναικῶν προσθέτει ἕνα ἀκόμη πολύτιμον καὶ ἰσχυρὸν παράγοντα εἰς τὴν μουσικὴν μας ἀναγεννήσιν.

Ἡ δις Λαμπίρη εἰς τὸ εἶδος τῆς τῆς συνθέσεως τὸ καὶ σπανιώτερον καὶ δυσκολώτερον διὰ γυναῖκα κατέχει τὴν πρώτην θέσιν εἰς τὴν μικρὰν, ἀλλὰ γεμάτην ὥραίας ἐλπίδας ἱστορίαν τῆς μουσικῆς κινήσεως τῆς ἐποχῆς αὐτῆς.

Μὲ τὸ ὥραϊον μουσικὸν ἔργον τῆς «Ἀποκρηάτικα Ὀνειρο» τὸ ὁποῖον εἶχε σειράν πολ-

λῶν πρκαστάσεων εἰς τὸ Πανελλήνιον ἀνοίγει ἕνα δρόμον σπαρμένον μὲ λουλούδια εἰς τὸ στάδιόν τῆς ὡς μουσουργοῦ. Τὸ «Ἀποκρηάτικα Ὀνειρο» δὲν εἶναι, ὡς ἔγραψεν ἡ ἰδία μὲ τόσοι εὐγενικὴν καὶ ἀσυνείθιστον μετριοφροσύνην ἢ τελειοτέρα ἐκδήλωσις τῆς μουσικῆς τῆς δυνάμεως, τὸ ἀριστούργημά τῆς, τὸ ὁποῖον θὰ ἀφίση ἐποχῆ. Εἶναι τὸ πρῶτον τῆς ἔργον, καὶ ὡς τοιοῦτον ἐκρίθη ἀπὸ τοὺς δυναμένους νὰ κρίνουν, ἐπιτυχία πρώτης γραμμῆς. Πρῶτον διότι ἔχει πολὺ χρῶμα τοπικόν, πολὺν χαρακτήρα, ὡς θὰ ἔλεγε κανεῖς, καὶ πολὺ ἠριό, ποῦ φαίνεται νὰ βγαίνῃ μέσα ἀπὸ τὴν εὐθυμν, τὴν τραγουδιστὴν, τὴν τρελλὴν ζωὴν τοῦ γλεντιοῦ τοῦ μυρωμένου νησιοῦ τῆς Ζακύνθου.

Ἡ ἐκλογή τοῦ λιμπρέττο μὲ Ζακυνθινὴν ὑπόθεσιν ὑπῆρξεν εὐτυχιστάτη καὶ ὁ κ. Ξενοπούλου, χωρὶς νὰ εἶναι μουσικός, ἐβοήθησε πολὺ μὲ τὸ ἐλαφρὸν καὶ πεταχτὸν ἔργον του τὴν σύνθεσιν τῆς συμπαθοῦς μουσουργοῦ. Ἡ Ζακυνθος ὡς ὅλα τὰ νησιὰ τοῦ Ἰονίου εἶναι περισσότερο Εὐρώπη καὶ ὀλιγώτερον Ἀνατολή. Αἱ κατὰ καιροὺς ξένοι κατακτήσεις ἔχουν ἀφίσει ἐκεῖ δυνατὰ ἔχνη. Καὶ δι' αὐτὸ διὰ μίαν μουσουργὸν ποῦ ὑπῆρξεν ἡ ἀρίστη μαθήτρια ἐνὸς τῶν μεγαλειότερων συνθετῶν τοῦ κόσμου, ἀλλὰ Γερμανοῦ τοιοῦτου, διὰ μίαν ἀριστοῦχον τῆς μουσικῆς Ἀκαδημίας τῆς Λειψίας, μουσικὴ ποῦ ἔχει κοινὰ γνωρίσματα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην καὶ ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν ἦτον ἐνδεδειγμένη. Ἡ δις Λαμπίρη μὲ πολλὴν δεξιότητα ἐχειρίσθη τὸν συνδυασμὸν αὐτὸν καὶ ἡ ὁπερέττα τῆς δι' αὐτὸ ἡμπορεῖ νὰ ἱκανοποιήσῃ ἐξ ἴσου ἕνα Ἑλληνα, ὅσον καὶ ἕνα ξένον, ἡμπορεῖ νὰ σταθῆ μὲ ἴσην ἐπιτυχίαν

εις ένα θέατρον Ευρωπαϊκόν, ὅσον καὶ εἰς τὸ ἰδικόν μας.

Τὴν πρώτην ἐμφάνισίν της δι' αὐτὸ πρέπει νὰ χαριετίσωμεν μὲ χάραν, διότι ἀποδεικνύει ὅτε εἰξεύρει καὶ νὰ ἐκλέγη θέματα καὶ νὰ ψυχολογή τὴν ὑπόθεσίν της, ὅτι εἰξεύρει νὰ ἐργάζεται καὶ νὰ ἐκτιμᾷ μόνη τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου της. Νὰ μὴ νομίζη δηλ. ὡς τόσαι καὶ τόσοι ἄλλοι ὅτι εἶναι τελεία, ὑπερτέρα παντὸς ἄλλου, χωρὶς ἐφάμιλλόν της ποθενᾶ. Τὸ προσὸν τῆς μετριοφροσύνης τῆς τῆς δος Λαμπρῆς ἔχουν μόνον οἱ πολὺ ἔξυπνοι καὶ πολὺ δυνατοὶ εἰς τὸ ἔργον των, ἐκείνοι ποῦ κρύπτουν μέσα των τὰ στοιχεῖα τῆς μεγάλης Τέχνης καὶ ποῦ φέρουν τὰ μεγάλα ἐφόδια τῆς ὀριστικῆς καὶ τελείας ἐπιτυχίας.

Ἡλέκτρα Γεωργᾶ

Ποῖος δὲν ἐνουμεῖται κατὰ τὴν πρώτην, τὴν μεγάλην, τὴν θριαμβευτικὴν ἐμφάνισιν τοῦ Λυκείου τῶν Ἑλληνίδων εἰς τὰ Ἑλληνικὰ Ἀνθεστήρια μὲ τὰ Ἑλληνικὰ τραγούδια. καὶ τοὺς Ἑλληνικοὺς χοροὺς, τὴν Ἡλέκτραν Παπαγεωργακοπούλου. Ἦτον ἡ πρώτη μας εἰς ὅλα μαθήτρια, ἡ μεγάλη μας ἐπιτυχία, εἴτε ὅταν ὡς πεταλοῦδα ἐπαρουσίαζε τοὺς Ἑλληνικοὺς χοροὺς μὲ τὴν παλαιὰν των γραφικότητα καὶ ἀρμονίαν, εἴτε ὅταν ἐτραγουδοῦσε τὸ Ἄγιον ἀρνὶ καὶ τὸν Γέρω Δῆμο.

Ἡ Ἡλέκτρα ἔκτοτε ἀπέκτησεν ὡς πρώτη μαθήτρια τῆς κ. Νίνας Φωκᾶ τὸ χρυσὸν θραβεῖον τοῦ Ὁδείου καὶ ἐπῆγεν εἰς τὸ Παρίσι διὰ νὰ ζητήσῃ εἰς εὐρύτερους μουσικοὺς ὀρίζοντας εὐρύτερον στάδιον ἐνεργείας. Καθηγήται τῆς εἰς τὸ Παρίσι ὑπῆρξαν εἰς τὰς ἀρχὰς μὲν ὁ καθηγητῆς τοῦ τραγουδιοῦ εἰς τὸ Παρισινὸν Conservatoire κ. Μαρτίνη, καὶ τελευταίως ὁ γνωστὸς ὑψίφωνος Nuibo, ὁ ὁποῖος τραγουδεῖ εἰς τὴν Opera Comique τοῦ Παρισιοῦ καὶ ὁ ὁποῖος ἐτραγουδοῦσε μὲ τὸν Carusso εἰς τὰς περιοδείας του εἰς τὴν Ἀμερικὴν.

Τὴν θερινὴν Saison ἐτραγουδοῦσε κατὰ πέντε συνεχῆ ἔτη εἰς τὸ Aix-le-Bain καὶ ἦτον ὁ ἀγαπημένος artiste τοῦ βασιλέως Γεωργίου. Εἶναι ὁ δημιουργὸς τῶν μεγάλων ρόλων εἰς τὸ Παρίσι, διὰ τοὺς ὁποῖους καὶ ὠνομάσθη le Tenor National τῆς Γαλλίας.

Μὲ τοιοῦτον καθηγητὴν ἡ Ἡλέκτρα Γεωργᾶ—πολὺ καλὰ ἔκαμε συντομεύσασα τὸ ὄνομά της—ἠτοιμάσθη πλέον διὰ τὸ θέατρον, ἰδέαν τὴν ὁποίαν τῆς ἐνέβαλαν καὶ ὁ καθηγητῆς Nuibo καὶ ὁ Fernand Depas τῆς Comedie Francaise, ὁ ὁποῖος τῆς ἔδωκε μαθήματα

σκηνης καὶ τοῦ ὁποῖον ὑπῆρξεν ἡ καλλιτέρα μαθήτρια.

Ἡ στάσις της ἄλλως ἢ θαυμασία κατὰ τὴν συναυλίαν ποῦ ἔδωκε τελευταίως εἰς τὸ Ὁδεῖον καθὼς καὶ ἡ τελεία ἐκτελέσις τοῦ δυσκόλου προγράμματός της ἀπέδειξε πόσον εἰξεύρει νὰ ὠφελήθῃ ἀπὸ τὰ μαθήματα ὅπου ἔλαβε καὶ πόσον δικαίως οἱ καθηγηταὶ της ἐλπίζουν ὅτι θὰ διαπρέψῃ καὶ θὰ διακριθῇ εἰς τὸ θέατρον.

Ὁ κ. Σαμάρας, ὁ ὁποῖος τὴν ἤκουσε νὰ τραγουδῇ εἰς μίαν οἰκογενειακὴν συγκέντρωσιν, ἐθαύμασε τὴν diction της, πλεονέκτημα σκηνηκὸν πρώτης τάξεως.

Ἡ ἐμφάνισίς της πρὸ τοῦ κοινοῦ τῶν Ἀθηνῶν μὲ πρόγραμμα ἐκλεκτὸν, ἀλλὰ καὶ δυσκολώτατον ἔκαμεν ὠραίαν ἐντύπωσιν, καὶ τὸ Ὁδεῖον Ἀθηνῶν, καθὼς καὶ ἡ καθηγήτριας της κ. Νίνα Φωκᾶ δὲν ἤμποροῦν παρὰ νὰ ὑπερηφανεύωνται διὰ τὰς προόδους τῆς νεαρᾶς ὑψίφωνου, ἡ ὁποία τόσον τιμᾷ τὴν Ἑλληνικὴν τέχνην καὶ τόσον ἴσως θὰ φανῇ χρήσιμος εἰς τὸ Ἑλληνικὸν μελόδραμα, ὅταν ἀποκτήσωμεν τοιοῦτο.

ΝΑΥΣΙΚΑ ΠΑΛΑΜΑ

Ἡ Ναυσικᾶ Παλαμᾶ διεκρίθη εἰς τὰς διπλωματικὰς ἐξετάσεις της εἰς τὸ Μόναχον καὶ μᾶς ἔρχεται στεφανωμένη μὲ δάφνην, μία ἀκόμη καλλιτεχνικὴ προσωπικότης εἰς τὸ σπῆτι τοῦ μεγάλου μας ποιητοῦ.

Μαθήτρια τοῦ διασημοῦ Stawen-Hagen τοῦ Ὁδείου τῆς Γενεύης εἶχε τὴν ὠραίαν ἰδέαν νὰ συμπληρώσῃ τὰς μουσικὰς της σπουδὰς εἰς τὸ Μόναχον, καὶ διὰ νὰ ὠφελήθῃ ἀπὸ τὸ νέον περιβάλλον τῆς κατ' ἐξοχὴν καλλιτεχνικῆς, Βυχαρικῆς πρωτεύουσος καὶ διὰ νὰ τελειοποιηθῇ εἰς τὰ Γερμανικὰ καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὸν κύκλον μορφώσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ἔτεινεν ἀπὸ μικρὸ παιδί, κόρη καθ' ὅλα ἀνταξίαν τοῦ σοφοῦ ποιητοῦ.

Τὰ πρῶτα ἔτη τῶν μουσικῶν σπουδῶν της ἡ Ναυσικᾶ Παλαμᾶ τὰ ἔκαμεν εἰς τὸ Ὁδεῖον Ἀθηνῶν. Ἀλλ' ὅταν ἐκηρύχθη ὁ μουσικὸς διαγωνισμὸς πρὸς ἀποστολὴν ὑποτρόφων διὰ τελειοποίησιν εἰς τὸ ἐξωτερικόν, ἔλαβε μέρος, ἐπέτυχε καὶ ἔφυγε. Αἱ συναγωνίστριαί της ἦσαν ἤδη πτυχιούχοι τοῦ Ὁδείου Ἀθηνῶν. Ἡ Ναυσικᾶ Παλαμᾶ εἶχεν ἀκόμη τρία τέσσαρα ἔτη πρὸς συμπλήρωσιν τῶν σπουδῶν της, ἀκριβῶς ὅσα τῆς ἐχρεώσθησαν διὰ τὴν τελειοποίησιν της εἰς τὰ Ὁδεῖα Γενεύης καὶ Μονάχου.

Ὁ Σταβενχάγκεν, ὁ μεγάλος αὐτὸς καὶ πολὺς ἀνά τὸν κόσμον ἕλον μουσικὸς ἐδέχθη εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς τὴν νεαρὰν Ἑλληνίδα ὡς μαθήτριαν του. Αὐτὴ ἦτον ἡ πρώτη ἐνδειξις τῆς ἀξίας

της καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ τῆς τύχης εὐνοια. Τὸσον δὲ τὴν ἐξετίμησεν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς, ὥστε πρὸ τῆς ἀποπερατώσεως τῶν σπουδῶν της τῆς προσέφερε θέσιν καθηγήτριας εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Θὰ διδάξῃ καλλιτέρα ἀπὸ κάθε διπλωματοῦχον διότι ἔχει λαμπρὰ φυσικὰ χρίσματα διδασκαλίας, τῆς εἶχεν εἰπεῖ. Ἀλλ' ἡ Ναυσικᾶ Παλαμᾶ δὲν ἐδέχθη. Καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων ἀπεδείχθη ὅτι εἶχε δικαίον. Ἀλλως δὲν ἐπρόκειτο μόνον διὰ τὴν ξηρὰν μουσικὴν της μόρφωσιν. Ἐκ παραλλήλου πρὸς αὐτὴν ἐτελειοποιεῖτο εἰς τὰς ξένας γλώσσας, περηκολούθει φιλολογικὰς διαλέξεις καὶ τὴν ἐν γένει ἀνωτέραν ζωὴν καὶ κίνησιν τῶν δύο κατ' ἐξοχὴν μορφωτικῶν κέντρων εἰς τὰ ὅποια ἔζησε. Τώρα πλουτισμένη μὲ γνώσεις καὶ σοφίαν, διακεκριμένη διπλωματοῦχος τοῦ Ὁδείου τοῦ Μονάχου ἐπιστρέφει εἰς τὰς Ἀθήνας μὲ ἐφόδια ἐξαιρετικὰ, παράγων πολῦτιμος τῆς καλλιτεχνικῆς μας καὶ προοδευτικῆς ἐν γένει κινήσεως, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ πατέρας της τόσον ὑπέροχον κατέχει θέσιν.

Ἡ Ναυσικᾶ Παλαμᾶ μὲ τὸν ἀδελφόν της Λέανδρον, ποιητὴν νέον, ἀλλὰ δυνατὸν, συνεχίζουν τιμητικώτατα τὴν καλλιτεχνικὴν παράδοσιν τοῦ ὠραίου ὀνόματος, τὸ ὁποῖον φέρουν καὶ πολὺ γρήγορα ὁ καθεὶς εἰς τὸν κλάδον του θὰ ἀνέλθουν εἰς τὴν περὶ ὅπῃ τῆς μεγάλης τοῦ Παλαμᾶ φήμης καὶ ἀξίας.

Μία μητέρα μεγάλη καλλιτέχνις καὶ αὐτὴ ἄλλου εἶδους, τῆς ἀπαρμιλλοῦ, στοργῆς καὶ τρυφερότητος καὶ αὐτοθυσίας καὶ ἐνεργητικότητος ὑπὲρ τῶν ἀγαπημένων της παιδιῶν εὐτυχισμένη τώρα ὅτε ὅλοι οἱ πόθοι της πραγματοποιοῦνται, συμπληροῦν τὴν ἀρμονικὴν εἰκόνα, τὴν ὁποίαν σήμερον παρουσιάζει τὸ σπῆτι τοῦ Παλαμᾶ.

Ἡ ΚΑΤΑΡΓΗΣΙΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ

Εἶναι τώρα δύο τρία ἔτη ποῦ ἐπαναλαμβάνεται στερεοτύπως ἡ κατάργησις τῶν δημοσίων ἐξετάσεων, ποῦ γράφονται καὶ δημοσιεύονται μερικὰ ἀρθρα εἰς τὰς ἐφημερίδας, ποῦ ρεκλαμάρεται ὁ κατὰ καιροὺς ὑπουργὸς τῆς παιδείας ἢ ὁ γεν. γραμματεὺς αὐτῆς καὶ ποῦ μὲν καὶ πάλιν εἰς ἄλλας στήλας τῶν ἰδίων Ἐφημερίδων δημοσιεύονται αἱ ἡμέραι καὶ αἱ ὥραι τῶν ἐξετάσεων τῶν διαφόρων σχολείων.

Τί ἐννοοῦν ἐπὶ τέλος οἱ ἀρμόδιοι μὲ τὴν κατάργησιν τῶν ἐξετάσεων. Τί σημαίνει αὐτὸ τὸ σύγχρονον καὶ καὶ ὄχι, τὸ ὁποῖον ἐπὶ τέλος καταντᾶ κωμικόν; Ἀφοῦ καταργοῦνται αἱ ἐξετάσεις, πῶς ὀρίζονται ἐπιτροπαὶ ἐ-

ξεταστικαί, καὶ πῶς τὰ παιδιὰ τοὺς δύο τελευταίους μῆνας ὑποφέρουν σωστὸν μαρτύριον μελέτης δέκα πέντε ὥρων τὸ ἡμερονύκτιον;

Ἐὰν αἱ ἐξετάσεις καταργοῦνται πραγματικῶς τότε τὸ μαρτύριον τῆς πολυώρου μελέτης μὲ τὴν μεγάλην αὐτὴν ζέσθην δὲν ἔχει λόγον ὑπάρξεως. Ὅπου ἔως τώρα κατηγορήθησαν αἱ ἐξετάσεις οἱ βαθμοὶ τοῦ ἔτους τῶν μαθητῶν δίδουν τὸ μέτρον τῆς προόδου των καὶ τοῦ προοδικασμοῦ ἢ ὄχι βαθμοῦ των. Μία ἐκθεσις ἄλλως τε ἀπλῆ ἐπὶ θέματος ἀναφερομένου εἰς τὸ κάθε μάθημα, καὶ αὐτὴ κωμωμένη ὄχι ὑπὸ τύπον ἐξετάσεως, ἀλλὰ συνεχίσεως μαθήματος θὰ ἦτο ὁ καλλίτερος τρόπος τοῦ νὰ κριθοῦν αἱ γνώσεις καὶ ἡ ἀνάπτυξις, ἡ ὁποία πρέπει νὰ εἶναι ὁ σκοπὸς τῆς σχολικῆς παιδείας.

Ἀλλὰ μὲ τὸ παραγάλισμα τῶν περισσοτέρων καθηγητῶν καὶ διδασκάλων πραγματοποιεῖται ἄραγε ὁ σκοπὸς τοῦ σχολείου καὶ ἠμπορεῖ νὰ ζητήσῃ κανεὶς ἀπὸ μίαν μηχανὴν ποῦ κουρδίζεται νευροσπαστικῶς εἰς τὸ σχολεῖον, νὰ ἔχη αὐτοβουλίαν, αὐτενεργεῖαν, γνώσεις, ὕψος, ὅ,τι εἰς μίαν λέξιν ἀπαιτεῖται διὰ νὰ ἐκθέσῃ καὶ ἀναπτύξῃ ἕνα παιδί τὰς σκέψεις του ἢ τὰς ἐντυπώσεις του ἀπὸ τὴν ζωὴν, ἀπὸ τὴν φύσιν ἢ ἀπὸ τὴν ἱστορίαν.

Παρηκολούθησα τελευταίως μικρὰν μαθήτριαν, ποῦ εἶχε νὰ ἀποστηθίσῃ κάθε ὠρισμένην ἡμέραν μίαν ἢ δύο φορὰς τὴν ἐβδομάδα δέκα ὡς δέκα πέντε σελίδας ἀπὸ τὴν ἱστορίαν τῶν Ἑβραίων, ψαλμοὺς καὶ αἴνους καὶ ρητὰ καὶ προφητείας, ἀπὸ τὰς πλέον ἀκαταλήπτους, ἀπὸ τὰς πλέον μυστηριστικὰς. Ὁ σκοπὸς τοῦ συγγραψαντος τοιαῦτα προγράμματα εἶναι φυσικὰ ἀκατανόητος, ἀλλὰ πλέον ἀκατανόητος ὁ δάσκαλος, ὁ ὁποῖος ἀντὶ νὰ περιορισθῇ εἰς τὴν ἐρμηνεῖαν τῶν ἀχρήστων αὐτοῦ πραγμάτων, ἐπιβάλλει εἰς τὰς μαθητριάς τὴν ἀποστήθισιν τῶν σελίδων, ἀποβλακωτικῶν, πρὸς βλάβην προφανῆ πάσης ἀσκήσεως τῆς κρίσεως, πάσης ἀναπτύξεως καὶ μορφώσεως τῆς ζωῆς τῆς πραγματικῆς, τὴν ὁποίαν ἐπὶ τέλος προορίζονται νὰ ζήσουν αἱ μικραὶ μαθήτρια.

Ἰδοὺ διατὶ ἀντὶ νὰ ἐπαναλαμβάνωνται οἱ ἀνεκτέλεστοι νεωτερισμοὶ αὐτοῦ τῶν καταργήσεων τῶν ἐξετάσεων, καλὰ θὰ ἦτο νὰ ἀρχίσουν οἱ ὑπουργοὶ καὶ οἱ γενικοὶ γραμματεῖς νὰ μεταβάλλουν τὰ προγράμματα, ὄχι μόνον εἰς συνεργασίαν μὲ τοὺς διδασκάλους, ἀλλὰ καὶ μὲ μερικοὺς ἀνθρώπους ἀνεπτυγμένους, ἀπὸ ἐκείνους ποῦ ψυχολογοῦν τὰ παιδιὰ ὄχι δασκαλικά, ἀλλὰ μὲ μάτια στοργῆς καὶ μὲ καρδίαν ποῦ ζέρει νὰ τὰ πονῇ καὶ τὰ ἀγαπᾷ.

ΜΑΤΘΙΛΩΗ ΣΕΡΑΟ

Είναι περίεργον να συγκρίνη κανείς την ψυχὴν μιᾶς κόρης τοῦ ἡλίου, τῆς χώρας τῶν ἀνθέων, τῆς υπερτάτης χαρᾶς, τῆς ἀφροντισίας, τῆς εὐθυμίας μετὰ τὴν ψυχὴν τῆς Selma Lagerloef, κόρης τοῦ βορρᾶ, τῶν σκοτεινῶν δασῶν, τῶν μακρῶν ἡμερῶν χωρὶς ἡλιον, τῶν χιονισμένων τόπων, τῶν παγομένων χειμῶνων. Ὅσον τὸ ἔργον τῆς Σέλμα εἶναι γαλήνιον καὶ ἀποπνέει τὴν εἰρήνην τῆς αὐτοθυσίας, τὴν εὐτυχίαν ἐκ τῆς λήθης τοῦ ἑαυτοῦ μας, ἐν εἶδος χαρᾶς διὰ τὸ τελεσθὲν καθήκον, τόσον τὸ ἔργον τῆς Σεράο εἶναι πικρὸν, ὀδυνηρὸν, τραγικόν.

Ὅποιον καὶ ἂν εἶναι τὸ περιβάλλον εἰς τὸ ὁποῖον θέτει τοὺς ἥρωάς της, ὁποῖα καὶ ἂν εἶναι ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις, πάντοτε τὸ ποίημα τῆς ὀδύνης ἐξυμνεῖ τὸ ἀδάμαστον πάθος κυριαρχοῦν καὶ δυστυχῆς, τὸν ἐγωϊσμόν. Εἶναι ἡ ἀδυναμία τὴν ὁποῖαν ζωγραφίζει χωρὶς νὰ ἀφήνῃ εἰς τὸν ἀναγνώστην ἄλλο αἶσθημα ἀπὸ τὴν ἀποθάρρυνσιν καὶ τὴν ἀπογοήτευσιν. Ἀπὸ τοῦ λοιποῦ πηγάζει ἡ ἀξία τοῦ ἔργου; Ἀπὸ τὸ ἔντονον αἶσθημα τέχνης τὸ ὁποῖον ἀναδίδει. Εἶναι ἐμψυχωμένον ἀπὸ καθαρὸν ἑλληνικὸν καὶ ὅπως τὰ ἑλληνικὰ ἀριστουργήματα δὲν ἀποβλέπει πρὸς εἰς τὸ ὄρατον.

Τὸ 1891 ὅταν ἀνεφάνη τὸ πλέον τυπικὸν τῆς ἔργου Il paese di Cuccagna ὁ Παῦλος Bourget τῆς ἀφιέρωσεν ἐν μακρῶν ἄρθρον εἰς τὴν «Ἐβδομαδικαίαν Ἐπιθεώρησιν».

Ἀφοῦ παρουσίασε τὴν συγγραφέα ὡς κόρην τοῦ Balzac, ἔθεσεν εἰς παραλληλισμὸν τὴν χώραν τοῦ Cocagne μετὰ τὸ ῥόπαλον τοῦ Zola. Τὸ καταστρεπτικὸν στοιχεῖον εἶναι ἐδῶ ὁ δαίμων τοῦ παιγνιδίου, il Lotto, τὸ ὁποῖον ἀφαιρᾷ τοὺς Ναπολιτάνους, τοὺς κάμνει νὰ λησμονοῦν τιμὴν, οἰκογένειαν, ἐργασίαν καὶ εἰς ὅλας τὰς βαθμίδας τῆς κοινωνικῆς κλίμακος διαβιβρῶσκει, καταστρέφει, παρασύρει τὴν ζωὴν καὶ τὰς διανοίας εἰς ἓνα χεῖμαρρον μανιώδη εἰς ἓνα πυρετὸν τρέλλας. Καθὼς ὁ Γάλλος εἰδωλολάτρης διδάσκαλος, ἡ Μ. Σεράο ξεύρει νὰ κάμνη νὰ ζῆ ὁ ὄχλος.

Ζωγραφίζει ὡς τοιχογραφίαν τὴν πλέον γραφικὴν τῶν τοποθεσιῶν, τὴν Νεάπολιν μετὰ τὰ μεγαλοπρεπῆ παλάτια τῆς τὰς ἀκαθάρτους συνοικίας της, τοὺς καμοριστάς της, τὴν bourgeoisie της, τὰς δεισιδαιμονίας της, τὴν πίστιν της εἰς τοὺς assistiti οἱ ὁποῖοι ὑποτίθεται ὅτι γνωρίζουν τοὺς κερδίζοντας ἀριθμοὺς τῆς φοβερᾶς λοταρίας, τοὺς τοκογλύφους της τοὺς ψευδοβλαβεῖς της, καὶ ὅλα αὐτὰ ὑπὸ

ἡλιον πυρακτοῦντα, εἰς κλίμακα σχεδὸν ἀφρικανικῆς ζέστης μετὰ τὸν Βεζούβιον καὶ τὸ πλησίον αὐτοῦ θεωρουχέον, ἐκ τοῦ ὁποῖου ῥέει εἰς τὰς φλέβας τῶν κατοίκων της ἐν πάθος τὸ ὁποῖον τίποτε δὲν χαλινάγωγεῖ.

Ἡ Μ. Σεράο ἐγεννήθη εἰς τὰς Πάτρας τὸ 1856 καὶ διήλθε τὸ μεγαλειότερον μέρος τῆς ζωῆς της εἰς τὴν Νεάπολιν, τὴν παλαιὰν Παρθενόπην τὴν πλέον ἑλληνικὴν τῶν πόλεων τῆς μεσημβρινῆς Ἰταλίας. Ἐκ τούτου ἐν εἶδος ἀπροσωπίας εἰς τὴν τέχνην, ἥτις τὴν ὑψώνει, ἀνευ κατηγορίας δι' ἀνηθικότητα, ἦν ἡδύνατος τις νὰ ἐκλάβῃ εἰς τὸ ἔργον της.

Ἡ κ. Ματθίλθη Σεράο ἦτο κόρη ἐνὸς ἐφημεριδογράφου ἐξορισθέντος κατὰ τὴν δυναστείαν τῶν Βουρβόνων ἐκ τῆς Νεαπόλεως.

Ἦρχισε τὴν δημοσιογραφίαν ἐξ ἡλικίας 20 ἐτῶν καὶ συνειργάσθη τὸ 1877 εἰς τὸν capitaine Fracasse τῆς Ρώμης ἀφοῦ ἔγραψεν εἰς τὸ Piccolo τῆς Νεαπόλεως. Εἰς τὴν Ρώμην ἐνυμφεύθη τὸν Ἐδουάρδον Σκαρφόγγλιον. Οἱ δύο σύζυγοι ἐξέδωκαν ἐν περιοδικὸν τὸ Corriere di Roma. Ἡ σύζυγος ἡμῶς τοῦ ἔδωσεν ἐν ἰδιᾶζον θέλητρον ἐκ τῆς εἰσαγωγῆς μιᾶς νέας στήλης κοσμικῆς, φιλολογικῆς καὶ αἰσθηματικῆς ἣν ὑπέγραψε: μέλισσαι, κώνωπες καὶ κηφήνες.

Μετ' ὀλίγον οἱ Scarfoglio ἐγκατέλειψαν τὴν Ρώμην καὶ ἐπανῆλθον ἵνα ἐγκατασταθῶσιν εἰς τὴν Νεάπολιν, ὅπου ἵδρυσαν μίαν νέαν ἐφημερίδα τὸν Gorriere di Napoli.

Ἡ κ. Μ. Σεράο ἐχωρίσθη τοῦ ἀνδρός της τὸ 1902. Ἦρχισε νὰ ἐκδίδῃ μίαν μικρὰν ἐπιθεώρησιν τὴν Settimana, ἔπειτα ἔρριψε θορακλέως μίαν νέαν ἐφημερίδα ἢ il Giorno ἐτελῶς Γαλλικῆς ῥοπῆς τὴν ὁποῖαν διευθύνει ἀκόμη. Ὅσον λαμπρὸν καὶ ἂν εἶναι τὸ δημοσιογραφικὸν στάδιον τῆς κ. Serao ὁ ἀληθὴς τίτλος τῆς δόξης της θὰ εἶναι τὸ φιλολογικὸν τῆς ἔργου. Μερικὰ ἐκ τῶν μυθιστορημάτων της εἶναι πραγματικὰ ἀριστουργήματα. Τὸ ὕφος τῆς «Νεαπόλεως» τῶν «Διηγήσεις» Πραγματικότης εἶναι μιᾶς καθαρότητος ἑλληνικῆς καὶ εἰς τὸ «il Paese di Cucagna» μιᾶς δυνάμεως τόσον ὀδυνηρᾶς φανερώνεται τὸ διπλοῦν τοῦ talent τῆς Ματθίλδης Σεράο: ἀνδρότης τοῦ λόγου καὶ τῆς ιδέας ἥτις κάμνει νὰ ἐμψυγώνεται ὁ ὄχλος, λεπτότης γυναικειᾶς ἥτις εἰσδύει εἰς τὰς καρδίαις.

Τί μᾶς ἐπιφυλάσσει ἀκόμη ἡ συγγραφεὺς τόσων μυθιστορημάτων βαθῶν καὶ παθητικῶν; Ἴσως θὰ σηκώσῃ τὸ προσωπεῖον της ἵνα μᾶς δείξῃ τὴν ἀνθρωπίνην λύσιν ὀλιγώτερον δούλην τοῦ πάθους;

ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΝΑΤΡΟΦΗΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ

Ε΄.

Ἡ ἀνατροφή τοῦ δίνουμε μεῖς στα παιδιά μας ὄχι μόνον καταστρέφει τὸν ἐνθουσιασμό, τὰ ἰδανικά, τὴν ὄρεξιν τῆς αὐτοθυσίας ποὺ ὑπάρχει σὲ ὅλες τὶς νέες καρδίαις, καὶ ποὺ σὰν καλλιεργηθεὶ κάμνει θύματα καὶ ξαναγεννᾷ ἔθνη, ἀλλὰ καὶ τὴν παρασταίνει σὰν κάτι γελεῖο καὶ βλαβερὸ. «Γελοῖος» ἢ «κουτός» εἶναι ἐκεῖνος ποὺ «τὸ καλὸ του» τὸ θυσιάζει σὲ μιὰν ἰδέαν, σὲ μιὰ πίστη. — «Θὰ τοῦ δώσει ψωμί ἢ πίστη του; — «Τὰ ἰδανικά δὲν τρέφουν». Ποῖός ἀπὸ μᾶς δὲν τίς εἶπε τὶς ἀπαίσιες αὐτὲς φράσεις ἐμπρὸς στὸ παιδί του;

Ὅλη του τῆ ζωὴ τὸ παιδί ἀκούει νὰ λέγουν γύρω του πὼς τὰ ἰδανικά εἶναι ἕροκοπανίσματα καὶ πὼς «οἱ ιδέες», «ἡ πίστη» δὲ δίνουν ψωμί· φυσικὸ τοῦ ἔρχεται σὰ μεγαλώσει καὶ βρεθεῖ μεταξὺ τῆς πίστεως του καὶ τοῦ ὕλικου, ἀτομικοῦ του συμφέροντος, νὰ παραμερίσει τὴν πίστη του· ἀργότερα ἂν ἔχει καιρὸ, τὴν ξαναπαίρνει, μὰ πρῶτα τὸ συμφέρον του θὰ κυττάξει. Ἄν ζημιώνεται τὸ ἠθικὸ του σὲ αὐτὸ τὸ παζάρι, δὲ σκοτίζεται· κανένας δὲ σκοτίστηκε γιὰ τέτοιες μικρολογίαις γύρω του, δὲν ἔμαθε ἀρκετὰ τί θὰ πεῖ νὰ κρατήσῃ καθαρὴ τὴν ψυχὴν του, δηλαδὴ, νὰ μεταχειριστῶ μίαν ἔκφραση τοῦ Nietzsche, «νὰ μείνει καθαρὸς ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ του».

Νὰ μὴ μαθευτεῖ ἐκεῖνο ποὺ κάναμε· αὐτὸ μόνον μᾶς ἐνδιαφέρει. Νὰ μὴν τολμήσῃ κανένας νὰ μᾶς προσβάλλει ποτε κατὰ πρόσωπο, γιὰτὶ τότε γινόμεσθε ἔξω φρενῶν· τότε μποροῦμε καὶ τὴ ζωὴ μᾶς νὰ κινδυνεύσομε σὲ μιὰ μονομαχίαν, καὶ νὰ σκοτώσομε τὸν ὕβριστή· ἀλλὰ νὰ κρατήσομε τὸν ἑαυτὸ μᾶς καθαρὸ, νὰ βκσταξομε τὸ ἠθικὸ μᾶς πάνω ἀπὸ κάθε ὑποψία, αὐτὸ εἶναι ἄλλη θεωρία.

Μετὰ τὴ συνείδησή μᾶς εὐκόλα συμβιβάζομαστε, καὶ οἱ ψυχικῆς μᾶς ἀνανδρίες, ἂν δε μαθευτοῦν, δὲ μᾶς πολυσκοτίζουν στὴ ζωὴ μᾶς. Οὔτε εἶναι μόνον στὶς δουλειᾶς ποὺ γίνονται οἱ μικροδειλίαι αὐτῆς, μικροψευτιῆς, ἢ μικροατιμίας· καθημερινὴ μᾶς ζωὴ εἶναι γεμάτη ἀπ' αὐτά.

Θέλομε, π. χ. νὰ μάθομε κάτι ποὺ ὁ ἐνδιαφερόμενος δὲ θέλει νὰ μᾶς πεῖ. — «Ἐννοια σου, τὰ ἔχω καλὰ μετὰ τὸν ἀδελφὸν σου, θὰ τὸ φέρω μετὰ τρόπο καὶ θὰ τὸν κάνω νὰ μοῦ τὸ πεῖ». Μὰ ὁ τρόπος αὐτὸς δὲν εἶναι πολὺ πα-

Εἶναι ζήτημα φυλῆς, εἰς τὴν ὁποῖαν καὶ ἄλλοι διάσημοι συγγραφεῖς τῆς Ἰταλίας εἶναι ὑποδουλωμένοι, ὅπως ὁ d'Annunzio καὶ ὁ Rouetta οἱ ψάλλται αὐτοὶ τοῦ ἔρωτος νικητοῦ καὶ κυριάρχου.

ΕΞΕΝΙΑ ΔΑΜΗΛΑΤΗ

Η ΔΙΑΘΗΚΗ

Βαρεὰ στὸ στρώμα κοίτεται, παλαίβει μετὰ τὸ Χάρο, λεβέντης, ὠμορφῆ παιδο, στρατιώτης τιμημένος.

Εἶναι ἡ πληγὴ τοῦ ἀγιάτρευτη· βαθεῖα τὴν ἔχει ἀνοίξει, τὸ βόλι τὸ φαρμακερὸ, τ' ἄπιστον τ' Ἀρβανίτη.

Κόρη τὸν παραστέκεται, ὠμορφῆ σὰν ἀχιτίδα.

— Διαμάντω μου, ἂν μ' ἀγαπᾷς, τὰ κλάματά σου πάψε, «γραφτὸ τῶν ἀπ' τὴ μοῖρα μᾶς, νὰ μᾶς χωρίσῃ ὁ Χάρος, πρὶν τὰ στεφάνια τῆς χαρᾶς μᾶς βάλουν στὸ κεφάλι».

«Ἄκου, ἀγάπη μου γλυκειά, τί θέλω ἀπὸ τασένα».

Τὴ μαύρη τὴν κυροῦλά μου νὰ μὴν τὴν παρατήσῃς, σὺ, νὰ τῆς γένῃς πανευχὴ στα ἔρημα γηρατεῖά της.

Ὅ, τι ἔχουμε στὸ σπιτί μας, Διαμάντω, νὰν δικό σου.

Τὸ δαχτυλίδι ποῦ φορῶ, καὶ γράφει τ' ὄνομά σου, τὸ θέλω μέσ' στὸ μνημῆμά μου, νὰ τῶχω συντροφιά μου.

Ἀγάπη μου, νὰ παντρευτῆς, σὰ θὰ γυρίσῃ ὁ χρόνος. Γιατὶ εἶναι κοίμα, ἄδικο, μεγάλη ἁμαρτία, τὰ δροσεράϊτά κάλλη σου, τὰ τραφερά σου νιάτα, ἢ ἔρημά κι' ἢ σκοτεινιά, κι' ὁ πόνος νὰ μαζάνουν.

Σὰν παντρευτῆς κι' ἢ μοιρὰ σου ἀγόρι σου χαρίσῃ, Τὸ Γεώργη σου νὰ θυμηθῆς. Νὰ μ' ἀναστήσῃς... θέλω. Τὸ τίμιο μου ὄνομα, στὸ γυλιό σου τὸ χαρίζω.

Τὰ ἀγαπημένα χεῖλη σου συχνὰ νὰ τὸ μιλοῦνε... Ἀγάπη πρώτη... κι' ὕστερην... νὰ... μὴ... μ' ἀλησμονήσῃς...

Εἶπε... Τὰ μάτια ἔκλεισε, κι' ἐσταύρωσε τὰ χεῖρα.

Ἀθήνα 5 Μαρτίου 1913.

ΑΙΚ. Β. ΚΑΤΕΥΦΟΥ

Οἱ σύμμαχοι. Ὁ βασιλεὺς Νικήτας τοῦ Μαυροβουνίου.

στρικός!—«Μπα! δὲ θὰ τὸ μάθει». Καὶ αὐτὸ μᾶς ἀρκεῖ, ἢ συνείδησή μας εἶναι ἡσυχῆ· ἐγὼ θὰ τὸ ξέρω, μὰ δὲ σημαίνει. Καὶ ὅσο πιὸ ἐπιτήδεια τὸ κάνω, τόσο πιὸ ἀξίος εἶμαι.

Τὸ παράδειγμα αὐτό, παρμένο ἀπὸ τῆ ζωῆ ὅπως ὅλα τὰ ἄλλα πού ἀναφέρω, εἶναι ἀπὸ τὰ ἀθωότερα λοξὰ μέσα στὰ ὁποῖα προστρέχομε γιὰ νὰ ἐπιτύχομε τὸ σκοπὸ μας. Μιὰ μικρὴ πονηριά, μιὰ μικρὴ ἄγνωστη ἀτιμία τέτοια, δὲ μᾶς πειράζει, ἐνῶ τὸν Ἄγγλο, π. χ. θὰ τὸν πείραζε καὶ θὰ τὸν σταματοῦσε. Ὁ gentleman ὁ Ἄγγλος (παίρνω παράδειγμα τὸν Ἄγγλο, γιὰτὶ ἀπ' ὅλους τοὺς λαοὺς ὁ Ἄγγλικὸς εἶναι ὁ πιὸ ἐξευγενισμένος), δὲ θὰ καταφύγει σὲ μικροπονηριῆς καὶ μικροατιμίες, ὅχι γιὰτὶ ἀμπορεῖ καμιάν ὥρα νὰ μαθητευθεῖ, ἀλλὰ γιὰτὶ σέβεται τὸν ἑαυτὸν του.

Ποιὸς ἔμαθε ποτὲ τὸ Ἑλληνόπαιδο νὰ σέβεται τὸν ἑαυτὸ του;

Γιὰ νὰ μάθει ἓνα παιδί τὸν αὐτοσεβασμὸ, πρέπει πρῶτα πρῶτα νὰ τὸ σεβαστοῦμε μεῖς οἱ μεγάλοι, πού βρισκόμαστε στὸ περιβάλλον του, νὰ τὸ σεβαστοῦμε ὡς ἄτομο καὶ ὡς ἄνθρωπο.

Στὸ σπίτι τὸ ἀνατρέφομε μεῖς οἱ μητέρες, ἀφήνοντας ἀκαλλιέργητα τὴν ὑπερηφάνειαν, τὴν ἀξιοπρέπεια, τὰ ἰδανικά. Στὸ σχολεῖο σὰν πάγει εἶναι ἀκόμα χειρότερα. Ἀφήνω τὰ βιβλία του, τ' ἀναγνωσμάτια, τὰ περιοδικὰ του πού εἶναι παραγεμισμένα πρόστυχα καὶ ταπεινὰ αἰσθήματα, σαχλά, ἀκόμα καὶ ἀνήθικα διηγήματα, ὅπου οἱ ψευτιῆς καὶ οἱ ἀτιμίες, οἱ μικροπρέπειες καὶ οἱ ἐκδικήσεις παίζουν μεγάλο ρόλο, δίνοντας στὴν ψυχὴ του

ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΤΗΣ ΑΛΒΑΝΙΑΣ

τροφή που ἀηδιάζει κάθε παιδί που διέβασε ξένα βιβλία ἢ ἐννοίωσε αἰσθήματα πῶς εὐγενικά.

Στὸ σχολεῖο ὁ δάσκαλος θὰ τοῦ πεῖ μὲ λόγια παχιά πῶς δὲν πρέπει νὰ βρίζει καὶ πῶς δὲν πρέπει νὰ λέγει ψέματα. Πρῶτος ὅμως θὰ βρῖσει χοντρά ὁ δάσκαλος, (μιλῶ γιὰ τὴ γενικότητα, ὑπάρχουν εὐτυχῶς κ' ἐξαιρέσεις, σπάνιες ὅμως), καὶ δὲ θὰ διστάσει νὰ προστρέξει στὸ ψέμα στὴν πρώτη περίστασι πού βρεθεῖ σὲ δυσκολία.

Ἄν κάνει τὸ παιδί καμὴν ἀταξία, προστρέχει ὁ δάσκαλος στὶς ἐξευτελιστικότερες τιμωρίες, δίδεται πρόστυχος καὶ ἀλύπητος, καὶ νομίζει πῶς ὅσο πῶς ταπεινώσει τὸ παιδί, τόσο πῶς ἀνυψώνεται αὐτός· ἀλλὰ οὔτε σεβαστὸς γίνεται οὔτε ἐπιβάλλεται· γιὰ νὰ σεβαστεῖ τὸ παιδί τὸ δάσκαλο, πρέπει νὰ τὸν αἰσθανθεῖ ἀνώτερο του, ὄχι νὰ τὸν φοβηθεῖ.

Οὔτε φταίγει ὁ δάσκαλος αὐτός γιὰ τὴν ἀνεπαρκεία του· ὁ ἴδιος δὲν ἔλαβε ποτὲ ἀνατροφή, εἶναι ἀνίκανος νὰ κρίνει τὰ ἀποτελέσματα τῆς πράξεως του, ἔμαθε μόνο γράμματα, δηλαδή λέξεις, ἀλλὰ μόρφωση πνευματικὴ δὲν ἔχει, ἀπεναντίας ἔχασε τὰ φυσικὰ του προτερήματα καὶ στενοκεφάλιασε μὲ τὴν ἐκπαίδευσιν πού ἔλαβε ὁ ἴδιος ἀπὸ τὸ σχολεῖο· κ' ἐπειδὴ δὲν μπορεῖ νὰ ἐπιβληθεῖ μὲ τὴν ἀξία του, ἐπιβάλλεται μὲ τὸν τρόμο.

Πῶς εἶναι δυνατόν τὸ δυστυχισμένο παιδί, ὕστερα ἀπὸ μίαν ἐξευτελιστικὴν τιμωρία ὅπως π. χ. ξύλο ἐμπρὸς σὲ ὅλην τὴν τάξιν, γονάτισμα ἐνόσω ὅλοι οἱ συμμαθητὲς του τὸ φτύνουν περνώντας μπροστά του, (ἀνοίξατε τὰ παιδικὰ περιοδικὰ νὰ τὰ βρῆτε γεμάτα ἀπὸ τέτοιες «διδασκτικὲς» διηγήσεις), πῶς εἶναι δυνατόν νὰ φυλάξει μέσα του σκιὰ φιλοτιμίας καὶ ἀξιοπρέπειας; Πῶς εἶναι δυνατόν νὰ σηκώσει ποτὲ τὸ κεφάλι του, ὕστερα ἀπ' αὐτό, νὰ νοιώσει αὐτοσεβασμό, νὰ ζητήσει ἀπὸ τοὺς ἄλλους νὰ σεβαστοῦν τὸ ἄτομό του, τὴ φιλοτιμία του, καὶ ὑπερήφανα νὰ μιλήσει σὲ κανένα σύντροφό του; Ἡ τιμωρία δὲν τὸν ἐδιόρθωσε ἀπεναντίας τὸν ἐχάλασε, γιὰτὶ ἐταπεινώσε τὴν ψυχὴ του, τὴν ἔκανε σκουπίδι, τοῦ ἀφαίρεσε κάθε μέσον νὰ ξανασηκωθεῖ καὶ ἀκόμα καὶ χρόνια σὺν περάσουν, καὶ σὺν ζεχαστεῖ ὁ πόνος καὶ ἡ ντροπὴ τῆς ἐξευτελιστικῆς αὐτῆς τιμωρίας, καὶ ὅμως μέσα του θὰ μένει μαρμαμένο, λερωμένο· ἡ συνείδησις τῆς ταπεινωμένης του ἀξιοπρέπειας.

Ὅταν ὁ δάσκαλος πεῖ τοῦ μαθητῆ, — «Ἄνάμεσα τῶν γαιδάρων πρῶτος γαῖδαρος εἶσαι σύ», ὅπως μοῦ τὸ διηγοῦνταν ἓνα ἀγόρι μὲ

ἀδιαφορία, σὺν κατὶ ἀστεῖο, σὺν πρᾶμα συνειθισμένο καὶ φυσικό, ὄχι μόνο αὐτὸς χάνει τὸ σεβασμὸ τοῦ παιδιοῦ, ἀλλὰ καὶ σιγὰ σιγὰ καταστρέφει τὴν ἀξιοπρέπεια καὶ τὴ φιλοτιμία του.

Ὅταν ὁ δάσκαλος δώσει τοῦ παιδιοῦ νὰ γράψει ἓνα μάθημα καὶ τοῦ πάρει τὸ βιβλίον γιὰ νὰ μὴν κυτᾶξει μέσα, τὸ σπρώχνει στὴν πονηριά, τὸ ξεμαθαίνει νὰ φυλάγεται μόνο του καὶ νὰ αἰσθάνεται ὑπεύθυνο γιὰ τὶς πράξεις του· ἂν ἀφοῦ τοῦ πῆρην τὸ βιβλίον του, τὸ παιδί βρεῖ ἄλλο ἢ κατορθώσει νὰ ξαναπάρει τὸ δικό του, θεωρεῖ τὴν πράξιν του δικαιολογημένη, κάμνει τὸ λογισμὸ πῶς ἔπρεπε ὁ δάσκαλος νὰ τὸν φυλάγει καλύτερα.

Στ' Ἀγγλικὰ σχολεῖα ὁ δάσκαλος δὲν καταδέχεται ποτὲ νὰ πάρει τὰ βιβλία τῶν μαθητῶν· τοὺς λέγει μόνο—Κύριοι παρακαλῶ νὰ κάνετε τὸ μάθημα χωρὶς νὰ κυτᾶξετε τὰ βιβλία σας.» Αὐτὸ ἀρκεῖ γιὰ νὰ μὴν καταδεχθεῖ ὁ μαθητὴς νὰ φανεῖ ἀνάξιος τῆς ἐμπιστοσύνης τοῦ δασκάλου. Ἄν τύχει κανένας ἀρκετὰ ἀσυνείδητος γιὰ νὰ παρακοῦσει, ἢ περιφρονησῆ τῶν συμμαθητῶν του ἀρκεῖ γιὰ νὰ τοῦ βγάλει τὴν ὄρεξιν νὰ τὸ ξανακάνει.

Τὸ ἴδιο καὶ στὸ σπίτι, ἡ μητέρα βρίσκει χίλιες περιστάσεις γιὰ νὰ καλλιεργήσει τὴν ὑπερηφάνεια τοῦ παιδιοῦ τῆς, ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ ἄλλες τόσες γιὰ νὰ τὴν καταστρέψει. Ὅσο ποῖο ὑποψιάζομαστε τὸ παιδί τόσο τὸ γυμνάζομα στὶς πονηριὰς γιὰ νὰ μᾶς γελάσῃ· ἐνῶ ἂν τὸ φερθοῦμα ἀπὸ μικρὸ μ' ἐμπιστοσύνη, μοιραίως ἀναπτύσσεται ἡ ἀξιοπρέπεια του, ἡ εὐγένεια, ἡ τιμιότης του.

Ἔτυχε νὰ δῶ τὰ δύο ἀκόλουθα περιστατικά.

Ἐγνώρισα ἓνα Ἑλληνόπουλο μαθημένο ἀπὸ μικρὸ στὴν τιμιότητα καὶ στὴν ἐμπιστοσύνη. Μία μέρα πού ἔλειψαν οἱ γονεῖς ἀπὸ τὸ τραπέζι καὶ τὸ παιδί, ἐξ ἡμερῶν μόλις κύταζε μὲ λαχτάρα ἓνα ἀπαγορευμένο γλυκίσιμα, ἡ θεία του τοῦ ἔδωσε ἓνα κομμάτι λέγοντας, — «Ὅταν δὲν εἶναι ἐδῶ ἡ μαμά σου, ἐγὼ διατάζω καὶ σήμερον σοῦ ἐπιτρέπω νὰ φᾶς». Τὸ παιδί τὴν κύταζε μὲ ἀγανάκτησιν καὶ εἶπε, — «Εἶναι ἄσχημο πρᾶμα, θεία, νὰ μοῦ λὲς νὰ κάνω ἐκεῖνο πού δὲ θέλει ἡ μαμά μου.» Καὶ ἀρνήθηκε νὰ φάγει.

Ἄλλο Ἑλληνόπουλο δέκα χρονῶν, τιμωρήθηκε μίαν φορά, τάχα πῶς ἔσπασε ἓνα βάζακι πού τὸ εἶχαν ἀπαγορεύσει· ν' ἀγγίξει τὸ παιδί οὔτε διεμαρτυρήθηκε, οὔτε ἐκλάψε, οὔτε ὅμως ζήτησε καὶ συγχώρησιν, ὅπως τὸ συνείθιζε, ὅταν πῆγε νὰ κοιμηθεῖ. Ἡ δασκάλισσά του ἀπόρησε γι' αὐτὸ καὶ τὸ ξεμολόγησε τότε μὰ μόνο τότε

τὸ παιδί ξέσπασε στὰ κλάματα. — «Πῶς μποροῦσα νὰ ζητήσω συγχώρησιν», εἶπε ἀφοῦ τὸ βάζακι δὲν τὸ ἔσπασα ἐγώ;» Τὸ εἶχε σπάσει τὸ ἀδελφάκι του, καὶ αὐτὸ γύρευε νὰ τὸ ξανακολλήσει ὅταν εἶδε ἡ μητέρα καὶ τὸ τιμώρησε. — «Καὶ γιὰτὶ δὲ μίλησες;» ρώτησε ἡ δασκάλισσα. — «Δὲν ἦταν σωστὸ νὰ προδώσω τὸ ἀδελφάκι μου», ἀποκρίθηκε τὸ ὑπερήφανο παιδί. — Τὴν ἄλλη μέρα ἡ μητέρα διηγήθηκε ἐμπρὸς στὰ παιδιά τῆς μίαν ἱστορίαν ὅπου ἀνέφερε τὴν ὑπερήφανη διαγωγή τοῦ ἐνὸς παιδιοῦ καὶ τὴ σιωπὴ τοῦ μικροτέρου πού ἄφησε τὸ μεγάλο νὰ τιμωρηθεῖ ἀδικῶν. Ἐξαφνα, στὴ μέση τῆς διήγησιν, τὸ μικρὸ ξέσπασε στὰ κλάματα, καὶ ἀνάμεσα στ' ἀναφυλλητὰ του, ὡμολόγησε τὴ χθεσινὴ του παρακοή, τὴ μετάνοια καὶ τὴ ντροπὴ του πού δὲν εἶχε τὸ θάρρος νὰ ὡμολογήσει νωρίτερα. Καὶ τέτοιο ἔγινε τὸ μάθημα αὐτό, πού τὸ μικρὸ ἀπὸ τότε ἀκολούθησε πιστὰ τὸ γενναῖο παράδειγμα τοῦ μεγάλου.

Π. ΔΕΛΤΑ

Ἡ ΤΡΙΤΗ ΕΛΛΑΣ

Νέος αἰὼν γεννήθηκε
ἀπ' τὴ φωτιά, ἀπ' τὴ φλόγα

Α. Προβελέγγιος.

Ὁ στρατὸς πού ἐξεκίνησεν ἀπὸ τὴν Λαρίσσαν ἓνα πρωὶ μὲ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου, ἐπροχώρησεν, ἐξηπλώθη, ἀνέβη βουνά, ἐπέρασε ποταμούς, ἐσκόρπισε Τούρκους, ἐπότισε μὲ τίμιον αἷμα τοῦ τὴν Μακεδονικὴν καὶ τὴν Ἡπειρωτικὴν γῆν, καὶ ἐμεγάλωσε τὴν Ἑλλάδα.

Εἰς τὴν Καστορίαν εἰς ἓνα γελαστόν ὕψωμα γῆς, καὶ μέσα εἰς ἓνα ὑπέροχον πλαῖσιον τῆς φύσεως, ὑπάρχει ὁ τάφος τοῦ Παύλου Μελά. Ὅταν ὁ ὠραίος αὐτὸς ἱππότης ἔβαψε μὲ τὸ αἷμα τοῦ, τὸ πρῶτον Ἑλληνικὸν αἷμα, τὴν πολυπαθῆ Μακεδονικὴν γῆν, Μακεδονικὸν ζήτημα δὲν ὑπῆρχε καὶ ἡ Ἑλλὰς ἐπερνοῦσε τὴν δυστυχιστέραν περίοδον τῶν ἐθνικῶν ἐξευτελισμῶν. Μόλις εἶχαμε συνέλθῃ ἀπὸ ἓνα πόλεμον ὁ ὅποιος μᾶς εἶχε ἐξατμίσει κάθε ἰδανικὸν καὶ κουρελιάσιον κάθε ἔχνος φιλοτιμίας. Εἰς τὴν ἱστορίαν μας εἶχεν ἀνοιχθῆ ἡ μεγάλη θλιβερά παρένθεσις, τῆς ὁποίας τὸ κλείσιμον δὲν ἐφαίνετο προσεχές. Ὅνειρα δὲν ἐπετρέποντο τότε, καὶ ἓνας ἄνθρωπος δικασῶν εἰς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς του κάποιαν ἐλπίδα ἔτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ τὸν δείξουν οἱ ἄλλοι μὲ τὸν δάκτυλον καὶ νὰ εἰποῦν:

— Νὰ ἓνας τρελλός.

Ἐξαφνα ἓνας ἄνθρωπος πού δὲν εἶχε κατορθώσει νὰ πνίξῃ τὰ ἰδανικὰ καὶ τὰ ὄνειρα τῆς ψυχῆς του ἔφυγε κρυφὰ ἀπὸ τὰς Ἀθήνας καὶ ἐπῆγε ἐκεῖ πού τὸ αἶσθημα εἶχε κοιμηθῆ καὶ τὰ κεφάλια εἶχαν σκύψῃ μαρμαμένα εἰς τὸ χῶμα. Ἐπῆγε καὶ ἐπολέμησε καὶ τὰ Μακεδονικὰ βουνὰ ἐχαίρετησαν μὲ χροῦμενον ἀντίλαλον τὴν Ἑλληνικὴν τουφεκιάν. Ἀλλὰ ἓνα βράδυ ὁ Παῦλος Μελάς ἐσύρετο κάτω μὲ μίαν πληγὴν θανάσιμον καὶ τὴν ἄλλην ἡμέραν τὸ κεφάλι του μετεκομίσθη αἰματωμένον τρόπαιον εἰς τὸν πασσᾶν ὅπως εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Ἀλῆ Τεπελενλή καὶ τοῦ Μπαρμπαρόσα. Τί σημαίνει ὅμως; Τὸ αἷμα πού ἔτρεξε ἀπὸ τὸ ἱερὸν σῶμα τοῦ πρώτου θύματος ἔπεσον εἰς κατάλληλον γῆν. Ἡ Μακεδονία ἐπλυμύρισε ἀπὸ τοὺς Ἑλλήνας ἀντάρτας, οἱ ὅποιοι ἐπήγαιναν νὰ ἐξακολουθήσουν τὸ ἔργον καὶ νὰ εὕρουν τὸν ἡρωϊκὸν θάνατον τοῦ πρώτου μάρτυρος.

Ὅλίγα χρόνια μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Παύλου Μελά ὁ Ἑλληνικὸς στρατὸς καταδιώκων τοὺς Τούρκους εἰσῆλθε εἰς τὴν Καστορίαν καὶ εὗρε τὸν τάφον τοῦ ἥρωος. Στεφάνια ἀπὸ ἄνην τοῦ ἀγροῦ κατετέθησαν εἰς τὸ μνημεῖον καὶ γύρω ἀπὸ τὸν νεκρὸν τοῦ μάρτυρος ἐτάφησαν, διὰ νὰ τοῦ κρατοῦν συντροφίαν, τὰ παλλικάρια πού ἔρριξαν κάτω πρὶν φύγουν οἱ Τούρκοι. Τώρα ὁ Παῦλος Μελάς κοιμᾶται στεφνωμένος ἀνάμεσα εἰς τὸ μικρὸν δάσος τῶν Ἑυλίνων σταυρῶν καὶ τὴν νύκτα τὴν ὠρην πού μιλοῦν αἱ ψυχαί, βεβαίως εἰς τὸ μικρὸν ὕψωμα τῆς γῆς θὰ γίνονται ὠραῖα παννυχίδες μετὰξὺ ἐκείνου πού εἰς τὴν στιγμὴν τῆς ἀπελπισίας, τῆς λύπης καὶ τῆς καταφρονησεως ἤνοιξε τὸν ἀγῶνα, καὶ ἐκείνων τοῦ τὸν ἐτελειώσαν καὶ ἠλευθέρωσαν τὸν ὄνειρευμένον τόπον.

Καὶ ἡ Ἑλλὰς ἀφοῦ ἔκαμε ἓνα μέγαλον πόλεμον, ἀφοῦ ἐξέπλυσε τόσον γρήγορα τὴν κατασχύνην τοῦ 97, ἀφοῦ ἐνίκησε εἰς τὰ πεδία τῶν μαχῶν, ἀφοῦ ἐνίκησεν εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ ἠθικοῦ, ἐμεγάλωσε, ἠδύρνηθη, ἐγιγαντώθη.

Δὲν εἴμεθα ἀκόμη εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν ὁποίαν ἄφησε εἰς τὰ χέρια τῶν Τούρκων ὅταν ἐπέταξεν εἰς τὰ ὕψη ἡ ψυχὴ τοῦ Παλαιολόγου. Ἀλλὰ εἴμεθα τώρα εἰς μίαν τρίτην Ἑλλάδα, ἀνανευμένην, ὀρμῶσαν πρὸς τὰ ἐμπρὸς ἔχουσαν πλέον τὸ δικαίωμα νὰ ὄνειρεύεται, νὰ τρέφῃ ἰδανικά, νὰ ὑπερηφανεύεται, νὰ φιλοδοξῆ, νὰ ἀπαιτῆ, καὶ νὰ ἐπιβάλλεται. Ἐπειτα ἀπὸ τὴν κολοσσιακὴν Βυζαντινὴν Ἑλλάδα, ἔπειτα ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα τῆς δουλείας, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ἡρωϊκὴν Ἑλλάδα τοῦ 21, ἔπειτα ἀπὸ τὴν ταπεινὴν Ἑλλάδα τῆς ἐπαπειλίας, ἔρχεται τώρα μία ἄλλη Ἑλλὰς νὰ δείξῃ εἰς τὸν κόσμον ὅτι

τό αίμα δέν ήραιώθη, ὅτι τό πνεῦμα δέν ἔχα-
λαρώθη, ὅτι ἡ φυλή δέν ἀπέθανε.

Ἡ ἱστορία τοῦ πολέμου αὐτοῦ δέν θά γραφῆ
βεβαίως γρήγορα. Μία ἱστορία ἔχει ἀνάγκη
ἀπό στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα δέν ὑπάρχουν ἀκόμη,
οὔτε θά ὑπάρξουν γρήγορα. Ἀλλά ἔταν ἡ
ἱστορία αὐτή θά γραφῆ, θ' ἀποτελέσῃ ἕνα τόμον
ἀξίον νά ταχθῆ εἰς τήν βιβλιοθήκην εἰς τό πλάι
τοῦ τόμου ποῦ περιγράφει τοὺς Μηδικούς πολέ-
μους, καί τοῦ ἄλλου ποῦ περιγράφει τήν ἐκ-
στρατεῖαν τοῦ Ἡρακλείου καί τοὺς αἰῶνας τῶν
Κομνηνῶν, καί τοῦ ἄλλου ποῦ διηγεῖται τὰ κα-
τορθώματα τοῦ 21.

Εἰς τό μεταξὺ θά γράφεται καί πρό πάντων
θά μεταδίδεται ἀπό στόματος εἰς στόμα ἡ ἱ-
στορία τῶν μικρῶν ἐπεισοδίων, τῶν μεμονωμένων
ἡρωισμῶν, τῶν συγκινητικῶν σκηνῶν, τῶν γεν-
ναίων θανάτων, τῶν ὠραίων ἀντιστάσεων, τῶν
Σπαρτιατικῶν πενθῶν, τῶν φαιδρῶν διαλόγων
τὴν στιγμήν ποῦ αἱ σφαῖραι ἀρμονίζουσιν τὴν ὀρ-
χήστραν τοῦ θανάτου.

Ἀπὸ αὐτὰς τὰς διηγήσεις θ' ἀναδίδεται ἡ
Ἑλληνική ψυχὴ καί τό Ἑλληνικόν πνεῦμα, ἡ
παλλικαριὰ καί ἡ λεβεντιά τῆς φυλῆς, ἡ ὀρμή
ποῦ παρασύρει, ἡ ὑπομονὴ ποῦ ἀντέχει, τό ὄ-
νειρον ποῦ μεθᾶ, ἡ ἰδέα ποῦ μεγαλῶνει τῶρα
καί γιγαντώνεται.

Μακαρία ἡ νέα γενεά, τὰ παιδιὰ ποῦ ἀνοί-
γουν τῶρα τὰ μάτια τῶν εἰς τὴν εὐδαίμονα ἐ-
ποχὴν. Οἱ σημερινοὶ ὄριμοι ἄνδρες ἐπέρασαν
τὴν ἐποχὴν τῶν ὁνείρων, ὅταν τὰ ὄνειρα ἦσαν
ἀπηγορευμένα, καί τὰ χρόνια τοῦ αἰσθητικῆτος,
ὅταν τὸ αἶσθημα ἐθεωρεῖτο παραφροσύνη. Δυσ-
τυχισμένοι ἄνθρωποι ἐζήσαμεν εἰς τὴν ἀτμο-
σφαῖραν τοῦ μακρασμοῦ καί ἐθλασσομαχῆσαμεν
εἰς τὸν ὠκεανόν τῆς γκρίνιας.

Ὅταν ἐρρίφθημεν εἰς τὴν ζωὴν, ἡ ζωὴ ἦτο
κλεισμένη εἰς τὸν ἀσφυκτικότερον κρῖνον τοῦ ἀτο-
μικοῦ ἐγωῖσμοῦ, πέραν τοῦ ὁποῖου ὁ ὀρίζων ἦτο
κλειστός, θαμπός, σκοτεινός καί ἀδιαπέραστος.
Ὅ,τι ἀκούαμεν γύρω μας ἦτον ἐπίκρισις καί
ἀπελπισία καί ἡ Ἑλλάς δέν ἦτον Ἑλλάς ἦτον
« τὸ Ρωμικόν » Μᾶς ἐμάνθαναν—μὲ τὸ παρά-
δειγμάτων—οἱ μεγαλειότεροι νὰ εἴμεθα ταπεινο-
μοιρολάτραι περιμένοντες φιλοσοφικῶς κάθε κα-
κόν, τὸ ὁποῖον ἂν δέν εἶχεν ἔλθῃ, ἀσφαλῶς θά
ἤρχετο. Εἴμεθα οἱ μικρότεροι, οἱ χειρότεροι,
οἱ οἰκτρότεροι ἀπὸ ὅλους τοὺς γύρω μας, τοὺς
πλησίον μας καί τοὺς μακρὰν μας. Ἐζήσαμεν
ἀπὸ τὴν ἐπιείκειαν τοῦ Κυρίου, ὁ ὁποῖος ἀνε-
χεταί νά ζοῦν τὰ μυρμηγκία καί τὰ ζώφια.

Καί μόνον εἰς κάποια ἀόρατα βάθη τῆς λαϊ-
κῆς ψυχῆς, κατὰ κρυμμένα κάτω ἀπὸ στρώμα
στάχτης, ἐσώζετο ἀκοιμητὸς ἡ σπίθα ποῦ ἐπε-

ρίμενε τὸ γενναῖον φύσημα, διὰ ν' ἀνάψῃ καί
νά γίνῃ πυρὰ. Ἀλλά ἡ στάχτη ἦτον πυκνὴ
καί ἡ σπίθα ἀόρατος.

Μακαρία ἡ νέα γενεὰ ποῦ ἀνοίγει τὰ μάτια
τῆς εἰς μίαν Τρίτην Ἑλλάδα μεγαλειότεραν ἀπὸ
ἐκείνην ποῦ εἶδαμεν ἡμεῖς, ἀλλὰ πρό πάντων
γενναϊότεραν εἰς αἶσθημα, εἰς ἐλπίδας, εἰς ὄ-
νειρα, εἰς ὑπερηφάνειαν. Ἡ νέα γενεὰ ἔχει τὸ
δικαίωμα νά ὄνειρεύεται ἀφοῦ εἶδε πῶς εἰς τὸν
κόσμον πραγματοποιοῦνται κἄποτε τὰ ἐκτενέ-
στερα ὄνειρα. Ἐχει τὸ δικαίωμα νά αἰσθάνε-
ται ἀφοῦ ἀντελήφθη τί ἀξίζει καί τί κατορθώ-
νει τὸ αἶσθημα. Μία ἀτμοσφαῖρα γαλανὴ δρά-
σεως καί ζωῆς ἀπλώνεται γύρω τῆς. Ἄν ἡ
γκρίνια τολμήσῃ ν' ἀνοίξῃ τὸ στόμα τῆς, ὑπάρ-
χει τρόπος τὸ στόμα ἐκεῖνο νά κλείσῃ. Ὁ
ἀτομικὸς ἐγωῖσμός ἐξητμήσθη πλέον ἐμπρός εἰς
τὰ ὠραία παραδείγματα τῆς αὐτοθυσίας, ἡ ὁ-
ποία ἐπέτυχε ν' ἀπλώσῃ τὸ Ἐγὼ καί τὸ ἀτο-
μον εἰς τοὺς εὐρύτερους ὀρίζοντας τοῦ κοινοῦ
καί τοῦ συνόλου ποῦ λέγεται Πατρίς. Δέν ὑ-
πάρχει πλέον « Ρωμικόν ». Τῶρα εἶναι Ἑλ-
λάς, μία Ἑλλάς δυνατὴ καί σεβαστὴ, καί δέν
εἴμεθα πλέον μοιρολάτραι. ἀλλὰ οἱ ἱκανοὶ νά
πολεμήσωμεν τὸ κακόν καί νά ἐπιτύχωμεν τὸ
καλλίτερον. Θά ζήσωμεν μὲ τὸ δικαίωμα ποῦ
ἔχουν ἐπὶ τῆς ζωῆς, οἱ ὑγιεῖς, οἱ δυνατοὶ καί
οἱ εὐρωστοί.

Μακαρία ἡ νέα γενεὰ ποῦ ἀνοίγει τὰ μάτια
τῆς εἰς τὴν Τρίτην Ἑλλάδα.

(Ἀπὸ τὰ Πεδία τῶν μαχῶν τοῦ κ, Τσοκοπούλου)

ΕΡΩΣ — ΗΡΩΣ

(συνέχεια)

Ἀλλ' ὁ γραμματεὺς τοῦ λιμεναρχείου τοῦ
γ' παραλίου τμήματος δέν ἠθέλησε νά τοῦ
δώσῃ πικασάγιο οὔτε δίπλωμα κυβερνήτου, λέ-
γων ὅτι ἦτο παραπολύ νέος διὰ νά κυβερνᾷ
πλοῖον, καί φρονῶν ἴσως ὅτι θά εἶχεν ἐξοδεύσῃ
ὅλα ὅσα εἶχεν εἰς τὸ ναυπηγεῖον, καί ἦτο
ἀνάγκη νά κάμῃ ὀλίγα ταξείδια, ὑπὸ ἄλλον
κυβερνήτην, διὰ νά τοῦ μείνουν τίποτε λεπτά.

Ἐν τούτῳ ὁ Σιγουράντσας εἶχε τὴν ἔξιν
τοῦ προστάσειν, καί ἐφέρετο πρὸς τὸν Γιωρ-
γῆν, ὡς πρὸς μοῦτσον, ἢ, ἂν θέλετε, μοῦτσον,
δηλαδὴ νέον ἀνάγκη ἔχοντα προστασίας καί
συμβουλῶν. Ὁ νέος τὸν ἠνείχετο πρὸς καιρὸν,
ἐλπίζων ὅτι τάχιστα θ' ἀπέκτα « τὰς ἀπαι-
τούμενας ναυτικὰς γνώσεις » διὰ νά λάβῃ τὸ
δίπλωμα.

Χθὲς ἀκόμη, τὸ Σάββατον, εἶχον ἐπανα-
πλευσεῖ ἀπὸ τὸ τελευταῖον ταξείδι καί σήμε-

ρον Κυριακὴν, τὸ βράδυ, ὁ κυβερνήτης ἔδιδεν
εἰς τὸν Γιωργῆν τὰς ἀτελεῖς ἐκείνας πληροφο-
ρίας καί τὰς ἀσαφεῖς ὁδηγίας, ὅτι καλὸν θά
ἦτο νά διανυκτερεύσῃ ἐπὶ τῆς λέμβου, διότι
εἶχαν ναῦλον, καί πιθανόν ἦτο ν' ἀπέπλευ-
σαν λίαν-λίαν πρῶτ', καθόσον « ἡ νύφη ἐντρέπετο
νά μπαρκάρῃ μέρη μεσημέρι ». Ποία νύφη;

Ὁ Γιωργῆς δέν ἦτο ἐνήμερος εἰς τὰς εἰδή-
σεις τοῦ χωρίου. Ἦτο ἄνθρωπος τῆς θαλάσσης
καί ὄχι τῆς ξηρᾶς. Ἀλλ' ἦτο πιστὸς εἰς τὸ
καθῆκόν του.

Ἄμα ἐνύκτωσεν, ἐδείπνησε λιτῶς μὲ τὴν
μητέρα του τὴν γραῖαν χήραν Μπούρμπαιναν
καί μὲ τὰ δύο μικρὰ παιδιὰ τῆς ὑπάνδρου
ἀδελφῆς του, εἶτα ἐσηκώθη, ἐφόρεσε τὰ ναυ-
τικὰ του, ἤναψε τὸ φαναράκι, ἐκαληνύκτισε
τὴν γραῖαν μητέρα του, ἐπῆσε τὴν εὐχὴν τῆς,
λέγων ὅτι θά κοιμηθῆ εἰς τὴν βάρκαν, διότι
θά ἔχουν ταξείδι αὔριον τὸ πρῶτ'.

Ἡ γραῖα ἠθέλησε νά τοῦ κάμῃ μερικὰς πα-
ρατηρήσεις, διατὶ νά κοιμηθῆ εἰς τὴν βάρκαν
καί ὄχι εἰς τὸ σπῆτι, ἀλλ' αὐτὸς μὴ γνωρίζων
ποίας ἀφορμὰς εἶχεν ἐκείνη, δέν ἔδωκε προσο-
χήν, οὐδὲ ὑπόπτεισε τίποτε. Ἐπέμεινε ὅτι
καλλίτερον ἦτο νά πλαγιασῇ εἰς τὴν βάρκαν,
καί ἀπῆλθε.

Διηυθύνθη εἰς τὸν βράχον τοῦ Πανωμχαλαῶ,
κατέβη μὲ ἀσφαλῆς βῆμα, ἔφθασεν εἰς τὴν
ἀκρογιαλιάν, ἔσπυρε τὴν μπαρούμην, τὸ σχοινὶ
τῆς βάρκας, κ' ἐπήδησε μέσα. Ἐκρέμασε τὸ
φανάρι ἀπὸ ἕνα σκαλμόν, πρὸς τὰ ἔσω τῆς λέμ-
βου, ἔψαξε κάτωθεν τῆς πλώρης, ἔβγαλε μίαν
καπόταν, μίαν βελέντζαν καί ἐν προσκέφαλον,
ἐξεδύθη τὴν καμιζόλαν του, ἔστρωσεν ἐπάνω
τῆς πρύμνης, ἔκαμε τρεῖς σταυροὺς πρὸς ἀνατο-
λάς, κ' ἐξηπλώθη ἐπὶ τοῦ προχειροῦ στρώ-
ματος.

Ἀπεκοιμήθη σκεπτόμενος τοὺς αἰνιγματώ-
δεις λόγους τοῦ καπετάν-Κωνσταντῆ, τοῦ κα-
ραβοκύρη. Μετὰ πολλὴν ὥραν ἀνετινάχθη ὑπὸ
σφοδρῶν κλονισμοῦ κ' ἐξύπνησε. Τί ἦτο;

Τουφεκιαῖς, τρομπωνιαῖς. Φῶτα καί χαρὰς
ἀντικρῦ. Ἐπειτα πάλιν ὕπνος, ὄνειρον, ἐγρή-
γορσις, πνίκτης, κακὸς ἐφιάλτης. Ἐπειτα
φθόγγοι μελωδικοὶ καὶ βιολιαὶ καὶ λαγοῦτα. Ποῦ;
ἀπέναντί του, ἄνωθεν τοῦ κρημνοῦ, ὑπερθεῖν τοῦ
κατωφεροῦς βράχου, εἰς μίαν μικρὰν οἰκίαν. Τὰ
παράθυρα κατὰφωτα, καί ζωὴ καί κίνησις ἐκεῖ
δικόπτουσα τὴν ὁμαλὴν ἠρεμίαν καί κρη-
τούσα τῶν μονοτόνων ψιθύρων τῆς νυκτός. Τί
συνέβηεν;

Ἐφαίνετο νά εἶναι οἰκογενειακὴ τις χαρὰ
κ' ἐορτὴ. Κάτι ὡς γάμος.

Ὅταν εἶδε τὴν οἰκίαν καί τὴν ἀνεγνώρισεν,

Οἱ σύμμαχοι. Ὁ βασιλεὺς Πέτρος τῆς Σερβίας

ὁ νέος ἠσθάνθη μέσα, βρθεῖα εἰς τὰ σωθικά
τοῦ σπαραγμῶν ἀπερίγραπτον.

Ἰπανδρεύετο λοιπὸν τὸ Ἄρχοντῶ; Αὐτὴ
τάχα ἦτο ἐκείνη, περὶ ἧς ὠμίλει ὁ Σιγουράν-
τσας; Αὐτὴ ἡ νύφη;

Εἶχε μάθει πρό ἡμερῶν ὅτι ἡ μάνα τῆς τὴν
ἐπανδρόλογοῦσε μ' ἕνα νοικοκύρη στεργιώ-
την, ἀπὸ κεῖ πέρα ἀπ' ταίκοσιτέσσαρα χωριά.
Ποῦ τὸν ἤυρε;

Τάχα δέν ὑπῆρχαν γαμβροὶ εἰς τὴν πατρί-
δα, εἰς τὸ ὠραῖον χωρίον, τὸ παραθαλάσσιον;
Καί δέν ἦτο αὐτός, εἰς μεταξὺ ὄλων, καλὸς
γαμβρός; Διατὶ ἐδιόζετο ἡ μάνα τῆς; Ἀλλὰ
διατὶ νά ὑποπτέυσῃ ὅτι ἐκείνη, περὶ ἧς εἶχεν
εἰπεῖ ὁ Σιγουράντσας, ἦτο αὐτή, ἡ εὐμορφη
κόρη; Ἀπὸ ποῦ κ' ὡς ποῦ; Τάχα δέν ὑπῆρ-
χον ἄλλαι νύμφαι; Καί διατὶ αὐτή;

Διατὶ; διότι ἰδοῦ, γάμος ἐγένετο, καθ' ὅλα
τὰ φαινόμενα ἐκεῖ.

Δυνατὸν νά ἐγένετο γάμος. Καμμία πτωχὴ
ἐξαδέλφη τῆς θά ὑπανδρεύετο εἰς δανικὸν σπῆ-
τι εἰς τὸ σπῆτι τῆς μητρὸς τῆς Ἀρχόντως. Ὅχι
δέν ἠδύνατο νά τὸ πιστεῦσῃ ὅτι ἦτον αὐτή.

Τὸ Ἄρχοντῶ εἶχε καιρὸν. Ἦτο σχεδὸν ὁ-
μῆλιξ μὲ αὐτόν, ἕνα χρόνον μικρότερα. Δε-
κκεννέα ἐτῶν. Αὐτὸς τὴν εἶχε γνωρίσει ἀπὸ
μικρὴν. Μαζὶ ἔπαιζαν. Ἐκείνη μὲ τῆς κού-
κλες τῆς, μὲ τὰ νινιὰ καί μὲ τὰ προικιά τῆς.
Αὐτὸς μὲ τὰ καρβάνια του, τ' ἀρμύθια τῆς
τῆς ἀπετανιαῖς του.

Ἐκείνη ἔπαιζε « τὰ συμπεθερικά » μὲ δύο ἢ
τρεῖς ἄλλας κορασιδάς, ὅπου ὑπάνδρευαν τῆς
κούκλαις τῶν κ' ἐψέλιζαν χελιδονιστὶ ἡ μίαν μὲ
τὴν ἄλλην.

— Ἄχ! σ' μπεθερίτσα μ' πλειό, νά φέ-
ρουμε πλειό μπακλαβά, πῶς καμαρών' ἡ νύφη,
σ' μπεθερίτσα μ' πλειό. Νά κ' ἡ τέμπλα μὲ τὰ
προικιά, νύφη, νύφη κ' ἡ γαμπρός, σ' μπεθερί-
τσα μ' πλειό.

Κι' αυτός απ' έξω από τον μικρόν αυλόγυρον ήκουε τούς ψιθυρισμούς και τὰ κορσιώδη κωμώματα, κ' έκολούσε τὰ μάτια του στην χαρσμίδα της πόρτας, δια νὰ ἰδῆ, όπου τὴν είχαν κινδαιωμένην ἀπὸ μέσα, κλείσασαι αὐτὸν έξω, αἱ σκληρά και τρυφερὰ και φίλαυτοι. Καὶ ἄλλοτε ἡ Ἀρχόντω έπαιζεν ἐνώπιόν του τὸ «ἀνέβη μῆλο-κατέβη κίτρο», και αὐτὸς έχασκε βλέπων, και ἐφλέγετο ν' ἀρπάξῃ μὲ τὰ δόντια τὸ πορτοκάλι, καθὼς ἀνέβκινεν εἰς τὸ ὕψος κατέβκινεν εἰς τὸ λευκὸν χεράκι τῆς φιλοπαίγμονος μικρᾶς.

Και ἄλλοτε πάλιν έπαιζον οἱ δύο τους «τὸν δείχτην», ὅπου ἦτο μία ἀπλή κόκκινη κλωστή, μεταβλλομένη τεχνιέντως εἰς τὴν χεῖρα τῆς μικρᾶς πότε εἰς πριόνι, πότε εἰς κάρabi, πότε εἰς τραπέζι, πότε εἰς τυλιγάδι και εἰς ἀργαλειόν. Καὶ πάλιν ἄλλοτε έπαιζαν, ἐκείνη μὲ τὰ δύο χεῖρα της, αὐτὸς μὲ τὸ ἐν δάκτυλόν του, τὸ «δὸ μ' φωτίτσα-έλα παρκαπονίτσα», ὁπότε, καθὼς, ἀνέβκινε μὲ τὸ δάκτυλό του εἰς τὸ τελευταῖον σκαλοπάτι, τὸ σκυλί, τὸ ὅποσον ἐνήθρευεν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰς δύο παλάμης της, ὅπου παρίστων οἰκίαν και τὰ συνημμένα δάκτυλά της σκάλαν, τὸν έπιανε και τὸν ἐδάγκανε και τὸν ἐκυνηγοῦσε, γαῦ! γαῦ! "Ω τῆς ἀθῶς παιδιᾶς, ὅπου εἶνε κριμα νὰ μὴν εἶνε τις ἀκόμη παιδί δια νὰ τὴν παίξῃ!

Και τώρα, ἡ μάνα της τὴν ἐπρόξέεινε και τὴν ἐπανδρολογοῦσε και ἤθελε νὰ τὴν κάμη νοικοκυράν. Τὸ εἶχε ἀκούσει αὐτὸς πρὸ ἡμερῶν νὰ ψιθυρίζεται εἰς τὴν γειτονιάν, πλὴν ἡ μάνα της ἦτον πολὺ κρυφοδάγκωτη γυναῖκα, και ὕσον, και ἂν τὴν ἐψάρευαν ἡ γειτόνισσες, δὲν θὰ ἐπρόδιδε ποτὲ τὸ μυστικόν της.

— Λόγια τοῦ κόσμου, γειτόνισσα. Ποῦ, ἔχω γὰ καὶρὸ ἀκόμα. Ἐμένε τὸ κορίτσι μ' δὲν τὸ πῆραν τὰ χρόνια μπροστά, ἄς πκντρευτοῦν ἡ μεγάλας δά. Τοῦ Κατερινιῶ τ' Μπαρμπά-Γιάννη, κῆ τοῦ Μκρινῶ τσ' Κάλληνας, κῆ τοῦ Βκισῶ τσ' Χαντζηγιώργκινας, τί σ' νέριο τσ' ἔχει; Ἐμένε τ' Ἀρχοντῶ μ' τώρα ἀκόμα ἄρχισε νὰ κεντᾶ τὰ προικιά τσ'.

Πολλοὶ ὅπου ἤκουαν νὰ διαμκρτύρεται οὕτω τὴν ἐπίστευαν, και αἱ γειτόνισσαι ἔμενον ἐν ὑποψίᾳ και δυσπιστίᾳ, ἀλλὰ χωρὶς τεκμήριον ἢ βεβαιότητα, και μόνον ὁ Ντκλνταγιάννης, κατὰ τὸ φκινόμενον ἀπλοϊκὸς ἄνθρωπος, ὅπου ἐγύριζεν εἰς ὄλκας τῆς γειτονικῆς κ' ἐκούβαλοῦσε εἰς τὰ σπίτια στάμνες μὲ νερὸ πρὸς μίαν δεκάκην τὴν μίαν, εὔρε φράσεις δια νὰ ἐρμηνεύσῃ τὰς ὑποψίας ὄλων.

— Μὴν τὴν ἀκούτε, ἔτσι τὰ λέει. Ἀπ' τὴν περηφάνειά τσ', γικτὶ θὰ κάμη κκλὸ γκμπρό,

νοικοκύρη απ' τὸ Μπρομύρ'. Κῆ τὰ λέει τάχα γιὰ νὰ ρίξ' ὄξου τσ' ἄλλας ὁποῦνε ἀνύπαντρες. Δὲν τ' νε βλέπετε ποῦ δὲν μαζώνει τὰ χεῖλια τσ' απ' τὴ χαρά τσ' ;

Πλὴν ὁ Γιωργῆς δὲν ἔτυχε ν' ἀκούσῃ τοὺς συμπερασμούς τοῦ Ντκλνταγιάννη, και ἦτον παιδί τῆς θάλκσσας, ὄχι ἀπὸ ἐκείνους ὅπου ἀγαποῦν νὰ κάθωνται εἰς τὴν παραθαλάσσιον ἀγορὰν και ν' ἀργολογοῦν. Καὶ πάλιν ἕνας ἀπὸ ἐκείνους εἶχε σπεύσει πρὸ ἡμερῶν νὰ τοῦ πάρῃ τὰ συχαρήκια, ὅτι ὑπκνθρεύετο τὸ Ἀρχοντῶ, ἄλλως θὰ ἦτο ἐν μακκαρῆς ἀγνοίᾳ. Καὶ ἀφ' ἐτέρου ἡ μάνα του ἦτον, και αὐτῆ, κρυφῆ γυναῖκα, κατ' ἄλλον τρόπον, και δὲν ἐπεθύμει μὲν νὰ νυμφευθῆ ὁ υἱὸς της τόσο γρήγορα, ἔχαιρε δὲ ἐνδομύχως ἀνύπανδρεύετο τὸ Ἀρχοντῶ.

Τὴν Πέμπτην εἶχεν ἀποπλεύσει ὁ νέος εἰς τὸ τελευταῖον ταξεῖδι. Τὴν παρκασκευὴν ἡ γραῖκα ἐπληροφόρηθη θετικῶς ὅτι ὁ ἀρραβῶν εἶχε γείνει πολὺ κρυφά, και ὅτι ὁ γάμος θὰ ἐτελεῖτο πάλιν κρυφά, κατὰ τὸ δυνατόν, τὴν ἐρχομένην Κυριακῆν. Ἡ Μπούρμπκινια εὐχαριστήθη, ἐλπίσασα ὅτι, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα, ὁ υἱὸς της δὲν θὰ ἐπανήρχετο πρὸ τῆς Δευτέρης, και δὲν θὰ ἦτο ἐδῶ εἰς τὸν γάμον. Διότι ὑπώπτειεν, εἴξευρεν και ἠσθάνετο ὅτι ὁ Γιωργῆς ἔτρεφε παιδικὸν αἰσθημα πρὸς τὴν Ἀρχόντω.

Ἀλλὰ παρ' ἐλπίδα, ἡ ὑπόθεσις τοῦ ταξεῖδιος ἐτελειώσε γρήγορα, ἡ ὁ κκιρὸς ἦτο πολὺ εὐνοϊκός, και ἡ βάρκα ἐπέστρεψε τὸ Σάββατον, ἀργὰ τὴν νύκτα. Τότε συνεκινήθη ἡ γραῖκα και ἐφοβήθη. Ὁ Γιωργῆς δὲν εἶχε μάθει τίποτε εἰμῆ περὶ ἐπικειμένου ἀρραβῶνος. Τὴν ἄδειαν τοῦ γάμου τὴν εἶχεν ἀναβάλει νὰ τὴν λάβουν τὴν Κυριακῆν, ἔμακ θὰ ἐνύκτωνε. Τὸ μυστήριον θὰ ἐτελεῖτο παρᾶωρα, μεσάνυκτα. Ὁ Γιωργῆς δὲν εἴξευρε τίποτε απ' ὄλα αὐτά.

(Ἀκολουθεῖ)

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΙ ΠΑΡΑΔΕΙΣΟΙ

Εἰς τὰς Ἀθῆνας κκιόμεθα και εἰς τὸ Φκλκρον κρυόμεν σχεδόν. "Οχι βέβκικα τὰς ὄρκας μόνον ποῦ μὲ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου ὁ κκιρὸς δροσίζει. Ἀλλὰ ὀλόκληρον τὴν ἡμέραν ποῦ ὁ μπάτης σκορπᾶ πνοὲς δροσερῆς και ποῦ τὸ γκλανὸν κύμα κηλᾶ τὰ ἀλατοῦχα μόρια και τὸ ἰώδιον και τὰς ρκδιούχους ἀκτινοβολίας του εἰς τὴν φκλκρικῆν ἀκτῆν.

Εἰς τὸ Ἀκταῖον, εἰς τὸ θκυμάσιον Hall του μὲ τῆς ὄρκιες κκτάλευκες κκνονσοιχίες, εἰς τῆς μαγικῆς ταρατσεσ του εἶναι ὄσαν νὰ ζῆ κανεῖς εἰς ἕνα ἀληθινὸν παράδεισον.

Δροσιὰ τόση, ὄστε νὰ ὑπάρκουν κυρίαί ποῦ κκνηγοῦν τὰς γωνίας δια νὰ προφυλάττωνται. Καὶ γεμίζει ὄλον ἐν τὸ Ἀκταῖον ἀπὸ κόσμον τῶν Ἀθηνῶν και τοῦ Ἐξωτερικοῦ, ἀπὸ κόσμον ἐκλεκτὸν και λογικόν, ποῦ δὲν ἐξορίζεται εἰς τὴν μοναξιάν τῶν ἀγρίων Ἐλβετικῶν ὄρέων δια νὰ ἀναπνεύσῃ ἀέρα κκθαρόν δια νὰ δροσισθῆ και νὰ ξεκουρασθῆ.

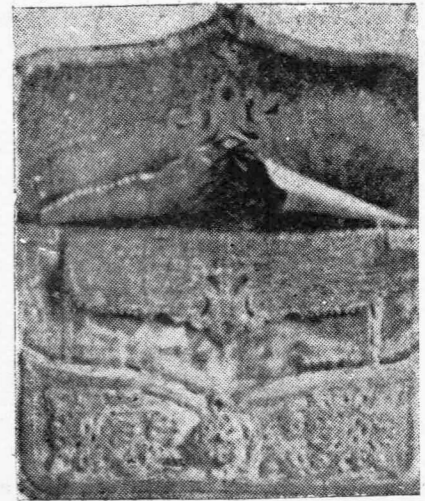
Ἐδῶ εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν εὐρισκόμεθα εἰς τὰ κέντρα τῶν θερινῶν διασκεδάσεων μὲ τὰ θερινὰ θεατρα και τὴν κκνησιν και τὴν ζωὴν ποῦ ἀπαντᾶ κανεῖς εἰς τὰς Ἀθῆνας μόνον τὸ καλοκαίρι. Καὶ ἔχομεν εἰς τὸ Ἀκταῖον ἐν ἀπὸ τὰ ὄρκαῖότερα και μεγαλοπρεπέστερα ξενοδογεῖα μεταξὺ τῶν παραθαλάσσιων τοῦ κόσμου τοιούτων, μὲ περιποίησιν και κκλήν τροφήν και εὐμάρειαν ζηλευτῆν και μὲ τιμὰς λογικὰς, ὄστε νὰ μὴν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶναι κανεῖς πλούσιος, γιὰ νὰ περάσῃ εἰς αὐτὸ τοὺς ζεστοὺς μῆνας τῆς θερινῆς περιόδου.

Τὰ λουτρά εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν, και θερμὰ ἀκόμη, τὸ γκλανὸν ἄπειρον ἐμπρὸς μας, ἡ plage ὀλίγον παρὰ πέρα, ἡ Luna-Park φωτοβολοῦσα εἰς κύματα ἡλεκρικῶν φώτων και ποικιλίαν διασκεδάσεων, ἰδοὺ ὁ θερινὸς παράδεισος, εἰς τὸν ὅποσον κάθε ἀδύνατος ἢ κκουρασμένος ὄργανισμὸς ἀνακτᾶ δύναμεις και ἀπολαμβάνει ἄπλετον τὴν χαρὰν τῆς ζωῆς.

Η ΜΟΔΑ

Διὰ τὴν ζωὴν τῶν ἐξογῶν και τῶν λουτρῶν ἡ μόδα φαίνεται ὀριστικῶς νὰ ἔχη κκρυθῆ κατὰ τῶν ποικίλων χρωματισμῶν. Τὸ ἄσπρο και τὸ μαῦρο, κάθε ἕνα χωριστὰ, κατέχουν πάλιν τὰ σκῆπτρα τῆς ἐπικρατήσεως.

Βατίσται, λινὰ, φουλάρια, ὄς και βαρύτερα μεταξωτὰ περιορίζονται εἰς τὰ δύο αὐτὰ χρώματα. Τὸ λιλά εἰς ὄλους τοὺς τόνους εἶναι ἀκόμη κάπως ἀνεκτὸν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς κκπέλλο, βέλο, ζώνη σάρπα, παρὰ εἰς ὀλόκληρον φόρεμα. Τὰ λινὰ πκκτικῶτατα, διότι πλύνονται και σιδερώνονται γίνονται και πάλιν κεντητὰ. Τὰ τούλικα και ἡ μουσελίνας γκρνίρουν κάθε φόρεμα τουκλέτας και φρεσκάρουν πολὺ, ἀκόμη και τὰ κκουρασμένα πρόσωπα. Οἱ ἀνοικτοὶ λαιμοὶ — ποῦ ἀπαιτοῦν νεότητα και ὄρκαῖν γκκμμήν — ἔφεραν τὴν μόδαν τῶν κκπέλλων μὲ τὰ δεσίμακτα, εἴτε ἀπὸ βελούδο, εἴτε ἀπὸ τούλι. Διὰ τὰς λουτροπόλεις τὰ κκπέλλα γκρνίρονται μὲ σύννεφα ἀπὸ ἄσπρα και μαῦρα τούλικα, τὰ ὀποῖα κκυματίζουν χαριτωμένα περὶ τὸν λαιμόν.

Τὸ τζαντάκι της Βασιλικῆς τῶν Ἰωαννίνων.

Κάποια ἐπαναστατικῆ κατὰ τοῦ καθεστῶτος τῶν στενῶν φορεμάτων ἀπειλή ἐκκλυοφόρησε τελευταίως εἰς τὴν ἐν Anteuil συγκέντρωσιν τῶν Drags.

Τρεῖς κυρίαί τοῦ θεάτρου ἐπαρουσιάσθησαν μὲ φορέματα μὲ τρία πλατύτατα βολάν, ποῦ ἐσκέπασαν ὄλον τὸ φόρεμα. Τὸ κάθε ἕνα ἀπὸ αὐτὰ εἶχεν εἰς τὸ πρὸς τὰ κάτω στρίφωμά του περασμένον ἕνα σύρμα, ποῦ τὸ ἀνοίγε πρὸς τὰ έξω ὄς εἶδος ὀμπρέλλας. Φαίνεται ὅτι ἡ μόδα αὐτῆ θὰ εἶναι ὁ προάγγελος τοῦ κκρινολίνου, τὸ ὅποσον κάθε τόσο δοκιμάζει τὴν ἐμφάνισίν του, χωρὶς ὄμως και νὰ ἐπικρατῆ.

Μὲ τὰ ἀνοικτὰ φορέματα πρὸς τὰ κάτω ἐπιβάλλεται ἰδικαιτέρη περιποίησις τῆς κάλτσας και τοῦ παπουτσιῶ.

Ἐλληνικὸς κόθορνος συνειθίζεται τελευταίως πολὺ, μὲ μικροὺς ἰμάντας διασταυρούμενους ἐπάνω εἰς κάλτες μουσελίν, αἱ ὀποῖαι ἐξετόπισαν τὰς τρυπητὰς και αἱ ὀποῖαι ἀφίνουν τὸ πόδι νὰ φαίνεται σχεδόν γυμνόν. Τὸ χρώμα τοῦ παπουτσιῶ ἢ τῆς κάλτσας ὄμοιον, ἂν και φοροῦνται πολὺ ἄσπρες κάλτσες μὲ μαῦρα παπούτσια.

Τελευταίως μία μεγάλη Παρισινῆ κυρία ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν Ὀστάνδην μὲ κόθορνος, χωρὶς κάλτσες. Ἀλλὰ μὲ πόδιζα ἐξαιρετικῶς περιποιημένα και πουδραρισμένα, εἰς τὰ ὀποῖα διεσταυρόνοντο ὑποκύνανες φλέβες, ἄγνωστον, ἂν φυσικῆς ἢ ζωγραφιστῆς. Ἡ κυρία αὐτῆ ἔφερε φόρεμα ἐντελῶς Ἐλληνικόν μὲ κεντημάκτα ἀσυμμένα ἀπὸ μεάνθρους, ἀνοικτὰ πρὸς τὰ πλάγια ὄς εἶδος φκκνομηρίδων. Εἶχεν ἐξαιρετικὸν θρίαμβον και πιθανὸν τώρα

μέ τας θριαμβευτικὰς νίκας τῶν Ἑλλήνων νὰ ἐπικρατήσῃ, ἀφοῦ μάλιστα ἡ βουλγαρικὴ μόδα ἐγκαταλείπεται, μὲ τὰς βουλγαρικὰς νίκας. Ἄν καὶ οἱ Βούλγαροι ἐμπλόφωσαν καὶ εἰς τὴν μόδον ἀκόμη, ὅπως ἐμπλόφωσαν καὶ μὲ τὴν ὑπεροχὴν τῶν. Διότι ὅ,τι ἐπαρουσίασαν ὡς Βουλγαρικὸν ἦτο καθαρῶς Βυζαντινόν, καὶ ἀφοῦ ἐσκέφθησαν ὅτι αὐτοὶ θὰ ἐγίνοντο οἱ κύριοι τοῦ Βυζαντίου, προσέξοφλησαν ἐκ τῶν προτέρων ὡς ἰδικὰ τῶν καὶ τὰ Βυζαντινὰ σχέδια.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕΛΙΣ

Ὅχι μόνον ὡς προελέγαμεν ὁ πόλεμος συνεχίζεται, ἀλλ' καὶ ὁ στρατός μας ὑπὸ τὸν ἥρωα βασιλέα μας Κωνσταντῖνον προβαίνει ἀκαθεκτος καὶ νικηφόρος, ἐκδιώκων τὸν ἐχθρὸν ἀπὸ τὰς κατακτηθείσας χώρας τῆς Μακεδονίας, εἰς τὰς ὁποίας βανδαλικώτατα εἶχεν ἐγκαταστῆσαι τὸν ὀλεθρὸν καὶ τὴν καταστροφὴν.

Τοῦρκοι καὶ Χριστιανοί, ὅσοι ἐπέζησαν τῆς ἀγρίας καὶ αἰμοβόρου τυρανίας δοξάζουν τὸν Θεὸν διὰ τὴν σωτηρίαν τῶν καὶ ὑποδέχοντα ὡς σωτήρα τὸν στρατηλάτην βασιλέα Κωνσταντῖνον καὶ τὸν Ἕλληνα Στρατόν.

Τὸ Κιλίκις ἐν εἶδος μακεδονικῆς Πλεύνας ἢ Λοῦρανῆ, ἢ Στρώμνισσα, τὸ Δεμέρ-Ἰσόρ, ἢ Καβάλλα αἱ Σέρροι εἶναι τὰ σπουδαιότερα σημεῖα εἰς τὰ ὁποῖα συνέβησαν μάχαι Ὀμηρικαί, μάχαι μὲ λόγχας καὶ σῶμα πρὸς σῶμα, μάχαι καταπληκτικῶν καὶ κεραινοβόλων ἐπιθέσεων, μὲ μεγάλας θυσίας ἀνδρῶν καὶ μὲ αἱματοχυσίαν δεκαπλασίαν τῆς τοῦ Τουρκικοῦ πολέμου, ἀλλὰ καὶ μὲ θριαμβευτικὰς νίκας ἀπελευθερώσεως τῶν Ἑλληνικῶν πληθυσμῶν, οἱ ὁποῖοι εἶχεν ριφθῆ εἰς δουλείαν χειροτέραν ἀσυγκρίτως τῆς Τουρκικῆς.

Ἡ Ἑλληνικὴ σημαία κυματίζει σήμερον ἐπερήφανος εἰς ὅλην σχεδὸν τὴν Μακεδονίαν καὶ ὁ Βουλγαροκτόνος Κωνσταντῖνος μετὰ τοῦ ἥρωϊκοῦ στρατοῦ του σκορπίζει τὴν χαρὰν καὶ τὴν παρηγο-

ρίαν ἐκεῖ ὅπου ἕως χθὲς ἀκόμη μόνον πάθος καὶ λύπη ἐβασίλευε

Οἱ τραυματῖαι καὶ οἱ νεκροὶ μας ἀπὸ τὸν ἥρωϊκώτατον αὐτὸν ἀγῶνα ὑπερβαίνουν μέχρι σήμερον τὰς δέκα χιλιάδας τῶν ἀνδρείων, οἱ ὁποῖοι ἐθυσίασθησαν ὑπὲρ τῆς ἐλευθερώσεως τῶσων χιλιάδων ἀδελφῶν μας.

ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟ ΚΑΙ ΚΟΥΖΙΝΑ

Εἰς ἄλλοτεῦχος ὑποσχέθημεν νὰ δώσωμεν ὅλην τὴν σειρὰν τῆς κατασκευῆς τῶν διαφόρων χορταρικῶν τῆς ἐποχῆς. Μετὰ τὰ κολοκυθάκια σήμερον δίδομεν τὰ φασολάκια, *Σαλάτα*. Ἡ γνωστὴ, ἢ ὁποῖα ὅμως γίνεται ὠραῖο πιάτο, ἐάν ἀντὶ τοῦ ἀπλοῦ λαδόξηθου τὴν σερβίρομεν μὲ μίαν σάλτσαν εἴτε μαγιονέζαν εἴτε *riquant*, μὲ σαρδέλας λυωμένες, τουρσιά φιλοκομμένα, μπὺντανὸ, μουστάρδα, κρομμύδακῃ, αὐτὰ πικτὰ φιλοκομμένα καὶ λαδόξυδο. Ἀκόμα δὲ καλλίτερα ἀφοῦ ἀνακατέψωμεν τὴν σαλάταν μας μὲ ὅλα αὐτὰ τὰ ἀρτύματα, τὴν σκεπάσωμεν μὲ μαγιονέζαν καὶ τὴν γαρνίζωμεν μὲ πικτὰ αὐτὰ κομμένα εἰς τέσσαρα. Ἐχομεν ἕνα πιάτο ὀρεκτικὸ, δροσερότατον καὶ πολὺ ὑγιεινόν. Σοτέ. Τὰ θράζομεν εἰς πολὺ νερὸ καὶ μὲ δυνατὴ φωτιὰ χωρὶς ἀλάτι γιὰ νὰ μείνουν πράσινα. Ἐπειτα ἅμα μείνουν εἰς τὸ τρυπητὸ ὥστε νὰ ἀφήσουν τὸ νερὸ τῶν τὰ σοτάρετε μὲ βούτυρο, προσθέτουςαι καὶ ὀλίγη ζάχαριν. Τὰ σερβίρετε συνοδευμένα μὲ φέτες, ζαμπὸν ἢ μὲ κρῦο βραστὸ ἢ ψητὸ καὶ μὲ φετίτσες ψωμί, κομμένο εἰς τριγωνάκια καὶ τηγανισμένο μὲ βούτυρο.

Γιαχνὶ κατὰ τὸν συνειθημένον τρόπον, μὲ κρομμύδια ντομάτες καὶ μαιντανὸ. Διὰ νὰ μὴ μυρίζουν τὰ κρομμύδια τὰ κόβετε, τὰ νεροθράζετε, χύνετε τὸ νερὸ, καὶ τὰ κοκινίζετε ἔπειτα πολὺ ὀλίγον.

Μὲ κρέας ὅπως τὰ συνειθισμένα χορταρικὰ μὲ κρέας. Πουρρέ. Τὰ βράζετε καλὰ ὥστε νὰ λυθῶνουν εὐκόλα καὶ τὰ περνάτε ὅπως ὅλα τὰ πουρέ. Τὰ σωτάρετε μὲ βούτυρο καὶ προσθέτετε ἔπειτα τὸ ἀνάλογον γάλα.

Τὸ καθήρισμα τῶν φασολιῶν πρέπει νὰ γίνεταί καὶ ἀπὸ τὰ δύο πλευρὰ μὲ τὸ μαχαίρι γιὰ νὰ μὴν μείνουν ἴνες. Γιὰ σαλάτα, σωτέ καὶ γιαχνὶ τὰ κόπτετε κατὰ μῆκος εἰς δύο.

ΓΑΛΑΚΤΟΥΧΟΝ ΝΕΣΤΛΕ ΑΛΕΥΡΟΝ

ΤΕΛΕΙΑ ΤΡΟΦΗ ΔΙΑ
ΤΑ ΒΡΕΦΗ, ΑΝΑΡΡΟΝΥΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΝΤΑΣ
ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΤΟ ΚΑΛΙΤΕΡΟΝ ΕΛΒΕΤΙΚΟΝ ΓΑΛΑ

Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ φαρμακεία καὶ φαρμακευπορεῖα.
ΑΝΤΗΠΡΟΣΩΠΟΙ Δεσφ τὴν Ἑλλάδα καὶ Κρήτην.

Κ^{ΟΣ} ΕΥΓ. ΠΛΟΚ ΑΘΗΝΑΙ